

Kako bomo sprejemali srednjeročni plan

V letošnjem letu nam je ostal še čas, da lahko spregovorimo, o tem, kaj smo in kaj moramo še narediti do konca leta, da bomo v roku izpolnili vse tisto, kar smo si zastavili v delovnem programu v zvezi s sprejemanjem srednjeročnega plana dela in razvoja SOZD Mercator za obdobje od leta 1981 do 1985.

Čeprav je zakon o sistemu družbenega planiranja in o družbenem planu SR Slovenije objavljen v uradnem listu šele 14. januarja 1980, je pri nas dejavnost na področju planiranja za obdobje 1981–1985 pričela že koncem leta 1978, ko smo sprejeli sklepe o obvezni pripravi samoupravnega sporazuma o temeljnih srednjeročnega plana in srednjeročnega plana SOZD MERCATOR ter o njih tudi določili roke za sestavo delovnih programov za sprejem srednjeročnega plana.

Delovni programi so bili v naših organizacijah združenega dela sprejeti s strani delavskih svetov v prvi polovici 1979. leta. Takoj smo pričeli izdelovati analize uresničevanja srednjeročnega plana za obdobje 1976–1980 s poudarkom na razvojnih možnostih v naslednjem srednjeročnem obdobju 1981–1985. Na podlagi analiz razvojnih možnosti so delavski sveti organizacij združenega dela določili predloge smernic za pripravo plana in elementov za sklepanje samoupravnih sporazumov o temeljnih planov, o katerih so razpravljali in sklepali delavci na zbiorih delavcev.

Tako pripravljeni elementi so sedaj v postopku dogovarjanja in usklajevanja na nivoju DO in SOZD. Ko se bo dogovarjanje in usklajevanje končalo, bodo delavski sveti TOZD oziroma enovitih DO na podlagi smernic in elementov, določenih na zboru delavcev, predlagali temelje plana svoje temeljne organizacije. Pri tem bodo upoštevali poročila delegatov delavskega sveta o rezultatih sporazumevanja v delovni organizaciji, sestavljeni organizaciji in v drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih, v katerih delavci temeljne organizacije uresničujejo skupne potrebe, upoštevali bodo pa tudi poročila o rezultatih dogovarjanja o temeljnih plana družbenopolitične skupnosti.

Predlog tako izoblikovanih temeljev plana bodo delavci temeljne oziroma enovite delovne organizacije sprejeli z referendumom. Na podlagi tako sprejetih temeljev plana bo organ za pripravljanje plana, ki je zadolžen v delovnem programu, pripravil predlog plana temeljne oziroma enovite delovne organizacije, ki ga bo sprejel njen delavski svet, ko bo ugotovil, da je v skladu z njenimi temelji plana. Plan mora biti sprejet do konca letošnjega leta.

Planiranje v delovni organizaciji oziroma sestavljeni organizaciji zajema pripravljanje in sprejemanje:

- samoupravnega sporazuma o temeljnih plana delovne organizacije oziroma sestavljene organizacije,
- plana delovne organizacije oziroma sestavljene organizacije.

Samoupravni sporazumi o temeljnih plana SOZD Mercator in nekaterih delovnih organizacij so kot osnutki predlogov že v postopku sprejemanja. Sestavljeni so na podlagi elementov za pripravljanje samoupravnih sporazumov o temeljnih plana, ki so jih sprejeli delavci temeljnih in enovitih delovnih organizacij, združenih v delovno organizacijo oziroma sestavljeno organizacijo.

Samoupravne sporazume o temeljnih planov delovnih organizacij in SOZD Mercator bodo sklenili delavski sveti temeljnih in enovitih delovnih organizacij, če bodo ti sporazumi v skladu s temelji plana, ki so jih sprejeli delavci temeljnih oziroma enovitih delovnih organizacij, združenih v ustrezno delovno organizacijo oziroma SOZD Mercator.

Plane delovnih organizacij oziroma plan SOZD Mercator, s kate-

rimi zagotavljajo temeljne organizacije in enovite delovne organizacije na podlagi samoupravnih sporazumov o temeljnih plana povezovalne in uresničevanje svojih skupnih interesov, bodo tudi do konca letošnjega leta sprejeli delavski sveti DO oziroma SOZD potem, ko jih bodo poprej sprejele temeljne organizacije in enovite delovne organizacije na način, ki ga določajo njihovi statuti.

Skupen nastop SOZD Mercator v tujini

Problem enotnosti nastopa na zunanjih tržiščih je stalno prisoten v naši praksi in je deležen tudi široke publicitete. Samoupravna organiziranost v Mercatorju je sledila določilom Zakona o združenem delu, tako da zunanjetrgovinske odnose in posle izvajajo tozdi in delovne organizacije v sestavi SOZD. Glede na različnost področij dela in interesov posameznih organizacij pa se kot imperativ postavlja vprašanje registracije SOZD za opravljanje zunanjetrgovinskih poslov. Povezovanje interesov posameznih delov sozda je še posebej nujno pri nastopu na zunanjih tržiščih, če želimo doseči večjo zunanjetrgovinsko menjavo in izkoristiti pri ponudbi vse primerjalne prednosti, katere nudi organizacija s tako široko dejavnostjo, kot je Mercator.

Kot rečeno so v našem gospodarstvu zaživi kot nosilci in subjekti delovanja na tujem trgu tozdi in DO, delno pa tudi poslovne skupnosti in konzorciji. Neobdelan v praksi in v senci pa je ostal model nastopa preko sozdov, čeprav je skupen nastop v tujini

predvsem potreben zaradi nalog, ki jih imajo tozdi v zvezi s planiranjem, v skladu z zakonom o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino (Ur. list SFRJ 15/77 od 19. 3. 1977). Če so se namreč tozdi s samoupravnim sporazumom dogovorili na osnovi 68. in 74. člena tega zakona, da združujejo ustvarjene devize za uresničevanje skupnih razvojnih programov, ustvarjanje skupnega prihodka oz. skupnega dohodka, in sicer preko višjih oblik združevanja, to je preko sozda, potem je učinkovit in edino možen nastop v tujini preko višjih oblik, kajti le tako ima ta nastop tudi materialno in legalno osnovo in se pod formo ne skriva samo »preprodaja« deviz.

Zakonodaja jasno opredeljuje, da tudi sozd lahko predstavlja zunanjetrgovinsko registrirane subjekte. Pri tem je seveda treba poskrbeti, da se z registracijo sozda ne bi podvajala dejavnost. Delovna skupnost SOZD mora delovati v tem primeru predvsem kot usklajevalca zunanjetrgovinskega poslovanja, kajti tisti subjekti, ki so povezani v višje oblike združevanja, se nasproti tujini obnašajo drugače kot pa popolnoma samostojni. Zakon o deviznem poslova-

nju in kreditnih odnosih s tujino predvideva princip združevanja preko samoupravnih sporazumov, ki počivajo na skupnih razvojnih programih, uresničljivih v tujini predvsem preko višjih oblik združevanja sozdov.

Menimo, da je nujno združevanje deviznih sredstev na ravni sozda in tudi skupen nastop na tujem trgu, in to predvsem iz dveh razlogov:

- ker to narekuje skupna planska in investicijska politika;
- ker imajo članice sozda skupne zahteve za ustvarjanje deviznega priliva, z različno odvisnostjo in možnostmi povezovanja »aktivcev« in »pasivcev« v lastnem sistemu.

Registracija sozda za zunanjo trgovino kljub temu, da je tendenca izvajanja zakona o združenem delu v smeri zmanjšanja števila subjektov, je torej nujna, ne zaradi tega, da bi podvajali ali celo potrožili aparat in kolektive, temveč zato, da bi usklajevali odnose in povezave, ki se pojavljajo na različnih relacijah. Ker pa je registracija po naši zakonodaji predpogoj za začetek poslovanja, je torej logika na dlani: poleg tozdov mora biti tudi SOZD Mercator registriran za zunanjetrgovinsko poslovanje, če to izhaja iz narave poslovanja.

Pri tem je razumljivo, da je treba rešiti vprašanje pooblastil, odnosno predstavljanja pri vsakem kompleksnejšem nastopu, in predvideti glavne medsebojne relacije, ki prihajajo do izraza v takem procesu.

Na sedanji stopnji razvoja SOZD Mercator je potrebno realizirati skupna predstavništva oziroma lastne ali mešane družbe povsod tam v tujini, kjer že obstajajo pogoji, t.j. če je dejavnost v tujini povezana s predmetom poslovanja več članic SOZD Mercator, posebno pa tistih, ki imajo registracijo za opravljanje zunanjetrgovinskih poslov v tujini. S tem je namreč izpolnjen eden osnovnih pogojev – da je skupno predstavništvo na nivoju sozda vsebinsko racionalnejše kot pa predstavništvo članic. Organizacijska povezava teh enot v tujini s sozdom prispeva k ustrežnejšemu vrednotenju in upoštevanju koristi vseh članic SOZD Mercator.

V samoupravnem sporazumu, ki ga morajo skleniti zainteresirane članice sozda, je po 13. in 64. členu zakona o opravljanju gospodarskih dejavnosti v tujini potrebno navesti vse potrebno v zvezi z:

- medsebojnimi razmerji
- mejami pooblastil za predstavljanje in zastopanje
- pravicami in obveznostmi do podjetja odnosno poslovne enote
- programom in predmetom poslovanja
- načinom plačevanja stroškov itd.

Razvoj dejavnosti SOZD Mercator v tujini mora iti po poti skupne dolgoročno usklajene poslovne politike, ki pa je ni moč zastaviti in izvajati brez Delovne skupnosti SOZD kot predstavnik celotne SOZD Mercator z ustreznimi pooblastili, t.j. v prvi vrsti z zunanjetrgovinsko registracijo.

Mercator

GLASILO DELAVCEV IN ZDRUŽENIH KMETOV

LETO XVII

Ljubljana, september 1980

št.: 9

Sedmo zasedanje delavskega sveta SOZD

Center za obveščanje

Ocenjeni poslovni rezultati

Temeljne zadeve, ki jim je bilo na sedmem zasedanju delavskega sveta SOZD, ki je bilo 27. avgusta 1980 v Ljubljani, posvečeno največ pozornosti, so:

- poslovni uspeh SOZD Mercator v obdobju 1. 1. – 30. 6. 1980
- smernice srednjeročnega razvoja SOZD Mercator v obdobju 1981 – 1985
- sklep o pripravi plana za leto 1981
- informacija o delu komisije za uskladitev obstoječega samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih Delovne skupnosti SOZD in delavcev TOZD in DO, združenih v SOZD Mercator, z zakonom o skupnih osnovah svobodne menjave dela
- soglasje za izdajo garancijske izjave za investitorja M-Potrošnik, Lenart.

Uvodoma so delegati sprejeli ugotovitve v zvezi z izvrševanjem sklepov, sprejetih na šestem zasedanju delavskega sveta. Pri tem je bila zanimiva ugotovitev, ki se nanaša na izvršitev obveznosti vseh TOZD in DO, da v skladu s pravilnikom o koriščenju sredstev sklada skupne porabe za solidarnostne namene nakažejo sredstva za izplačilo regresa za prehrano in regresa za letni dopust delavcem TOZD TMI Postojna in Ljubljana ter TOZD Kavarna Evropa. Po podatkih M-Interne banke te obveznosti do dneva zasedanja delavskega sveta ni poravnalo 15 TOZD oz. DO. Ravnanje teh organizacij združenega dela je bilo označeno kot skrajno nedisciplinirano.

Poslovni rezultati, tako tisti med letom, kot letni, bi morali postati deležni večje pozornosti delegatov delavskega sveta, je v svojem komentarju k poslovnemu uspehu SOZD Mercator za obdobje januar–junij 1980 poudaril gene-

ralni direktor SOZD. Zadovoljstvo nad globalnimi podatki nas ne smejo odvrtiti od razprave o posameznih problemih, ki bodo v času intenzivnega izvajanja stabilizacijskih ukrepov tudi v sozdu postali problemi gospodarjenja in sistemskih rešitev znotraj SOZD. (Več iz komentarja generalnega direktorja je zabeleženo v posebni informaciji.)

Tudi smernice srednjeročnega razvoja SOZD, temeljnega dokumenta, na podlagi katerega se sprejema samoupravni sporazum o temeljnih plana, niso bile deležne posebne razprave oz. obravnave delegatov. Ali ta pasivnost delegatov kaže na nezainteresiranost TOZD in DO za skupen razvoj v okviru SOZD, ali pa dokazuje navedbo enega od članov koordinacijskega sveta ZSMS, da tečejo razprave o planskih dokumentih le na nivoju strokovnih in poslovnih organov?

Na podlagi določb samouprav-

nega sporazuma o združitvi v SOZD Mercator je delavski svet dolžan sprejeti sklep o pripravi plana za naslednje poslovno leto, najkasneje do 31. julija v tekočem letu. Z majhno zakasnitvijo je delavski svet sprejel tudi ta sklep in določil »vozni red« za pripravo plana SOZD Mercator za leto 1981.

Strokovna komisija je pripravo sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med Delovno skupnostjo SOZD in delavci TOZD in DO, združenih v SOZD, je pripravila osnutek teh sprememb v skladu z zahtevami zakona o skupnih osnovah svobodne menjave dela. Osnutek je v javni obravnavi v vseh TOZD in DO. Delavski svet je delo komisije ocenil kot dobro in sprejel informacijo o njenem delu.

Delavski svet je dal soglasje za izdajo garancijske izjave za investitorja M-Potrošnik Lenart, ki potrebuje dodatne kredite za pokritje prekoračitve predračunske vrednosti za gradnjo blagovne hiše. Delegati, ki niso imeli pooblastil OZD, ki jih zastopajo, in odsotni delegati morajo sporočiti svoje soglasje za izdajo garancijskih izjav M-Interni banki.

Se nekaj ugotovitvenih sklepov: –novi delegati delavskega sveta SOZD, izvoljeni na nadomestnih volitvah: Marko Žagar, Delovna skupnost SOZD, Peter Škerlavaj – M-Velepreskrba TOZD Investa (za TOZD Investa in TOZD Spectrum) – razpis nadomestnih volitev za delegata M-Sloga Gornja Radgona – samoupravni sporazum o novi delitvi upravnih prostorov-nepremičnin je sklenjen

Vesna Bleiweis

V tej številki priloge:

- Sklepi organov samoupravljanja in družbenopolitičnih organizacij SOZD
- Sporazum o novi delitvi upravnih-poslovnih prostorov nepremičnin v Ljubljani

S seje koordinacijskih organov

Center za obveščanje

Družbena dogovora v javni obravnavi

Koordinacijski odbor sindikata SOZD Mercator in Koordinacijski svet ZSMS sta na skupni seji 25. VIII. 1980 v Ljubljani obravnavala pomembne dokumente:

- predlog smernic razvoja SOZD Mercator v obdobju 1981–1985,
- osnutek družbenega dogovora o skupnih osnovah za oblikovanje in delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo in
- osnutek družbenega dogovora o skupnih osnovah za povračilo stroškov, ki so jih imeli delavci pri opravljanju določenih del in nalog.

Več pozornosti kot vsebini razvojnih usmeritev so člani obeh koordinacijskih teles namenili pripravi in sprejemanju planskih dokumentov v temeljnih oziroma delovnih organizacijah, ter obveščenosti delavcev o pripravi planskih aktov. Sklepna ugotovitev obeh koordinacijskih teles pa je, da se strinjajo s predlogom smernic srednjeročnega razvoja SOZD za obdobje 1981–85 in predlagajo Delavskemu svetu SOZD njihov sprejem.

Trši oreh pa je bila za člane koordinacijskih teles obravnavo osnutkov obeh družbenih dogovorov, ki so ju pripravili Izvršni svet skupščine SRS, Gospodarska zbornica Slovenije in Republiški svet Zveze sindikatov. Gre za osnutka družbenega dogovora o skupnih osnovah za oblikovanje in delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo in druž-

benega dogovora o skupnih osnovah za povračilo stroškov, ki so jih imeli delavci pri opravljanju določenih del in nalog. Oba družbena dogovora sta prisotnim predstavili delavci Delovne skupnosti SOZD, Alenka Srdić in Vesna Bleiweis. Njuna skupna ocena osnutkov obeh družbenih dogovorov je v kratkem naslednja:

- družbeni dogovor o skupnih osnovah za oblikovanje in delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo je nedorečen, saj predvideva množico kasnejših metodoloških rešitev, ki naj bi jih pripravile udeleženke;

- posamezna področja, ki jih družbeni dogovor ureja, so opredeljena nejasno in pogosto nerazumljivo, tako da bodo v javni razpravi, katere nosilec naj bi bile osnovne organizacije sindikata, prav gotovo nastale težave v zvezi

z razlago posameznih določb družbenega dogovora.

Družbeni dogovor o skupnih osnovah za povračilo stroškov, ki so jih imeli delavci pri opravljanju določenih del in nalog, povsem na novo ureja področje materialnih stroškov, ki so obravnavani kot nadomestila za stroške, ki jih imajo delavci na službenem potovanju, pri delu na terenu ali pa nastanejo v zvezi z ločenim življenjem. Tudi to področje je opredeljeno dokaj zapleteno.

Glede na to, da udeleženke družbenega dogovora določajo rok za javno obravnavo v organizacijah združenega dela do 20. septembra 1980, sta koordinacijski telesi obeh družbeno političnih organizacij sprejeli priporočilo, da se v vseh organizacijah združenega dela, združenih v SOZD Mercator, organizira javna razprava o obeh osnutkih družbenih dogovorov. O mnenjih, stališčih in predlogih, sprejetih v javni obravnavi, nosilci razprave obvestijo pristojne občinske sindikalne svete ZSS in Center za obveščanje SOZD. Istočasno je bilo sprejeto priporočilo, da se izdelajo ocene in analize izvrševanja obstoječih samoupravnih aktov, s katerimi so urejena področja, ki jih urejata tudi oba osnutka družbenih dogovorov.

Rok za javno razpravo v organizacijah združenega dela, združenih v SOZD Mercator, je 20. september 1980.

Skupno zasedanje obeh koordinacijskih teles je pokazalo, da so skupni sestanki o problemih, ki zadevajo obravnavo pomembnih družbenih dokumentov, zelo koristni, saj se na takih sestankih izoblikujejo čvrstejša stališča, v razpravi pa se poudarjajo interesi dveh množičnih družbeno političnih organizacij in se tudi usklajujejo.

Vesna Bleiweis

Iz razprave na delavskem svetu

Čemu nameniti posebno pozornost

Poslovni rezultati SOZD so na delavskem svetu SOZD deležni premajhne razprave in ocene s strani delegatov. Najverjetnejši vzrok temu so globalni podatki, ki kažejo relativno dobre rezultate poslovanja. Vendar pa je potrebno posvetiti pozornost nekaterim pojavom, ki iz samega poročila niso dovolj razvidni, je uvodoma k svoji razpravi na delavskem svetu dejal generalni direktor SOZD, Miran Goslar.

Za pretežno dejavnost SOZD, t. j. trgovina na veliko in malo, se ugotavlja rast dohodka, ne glede na administrativne ukrepe, ki še vedno veljajo (sistem zamrznežnih marž) in slabše ponudbe proizvajalcev, ki vpliva na fizični obseg blagovnega prometa. Vpliv teh dejavnikov na rezultate poslovanja se lahko delno paraliziramo s sklenjenim samoupravnim sporazumom o trajnem poslovnem sodelovanju in združevanju dela in sredstev s proizvajalci, vendar pa so vse pogostejši pojavi, ko proizvajalci teh sporazumov ne priznavajo in vsiljujejo višje cene predvsem za konjunktorno blago. Zato moramo rezultate poslovanja ocenjevati predvsem kot posledico povečanja cen, resnično vrednost teh rezultatov pa le na osnovi povečanja akumulacijske sposobnosti. Nekatere OZD n. pr. Pekar na Grosuplje so s tega stališča gospodarile izrazito slabše kot v istem obdobju preteklega leta. Poslovni rezultati Mercator-Sloge so izrazito neugodni, saj je v primerjavi s katerikoli OZD v SOZD izrazito poslabšala rezultate poslovanja; izrazito poslabšanje poslovanja ugotavljamo za Mercator-Kmetijski kombinat Sevnica, Mercator-Agrokombinat Krško in Mercator-Velepreškrba, TOZD Investa. Odras razmer v zunanji trgovini je poslovni rezultat Mercator-Contala, TOZD Conimex. V primerjavi s istim obdobjem preteklega leta ugotavljamo slabše poslovne rezultate v Mercator-Nanosu, TOZD Grosist in TOZD Sadje Koper. Istočasno, ko ugotavljamo neugodne rezultate poslovanja v nekaterih TOZD oziroma DO, pa lahko ugotovimo, da so nekatere OZD poslovni uspeh po pravili, predvsem Mercator-Nanos, TOZD Indus, ki je v preteklem letu še posloval z izgubo, letos pa že uspešno gospodari.

Že v razpravi o polletnih rezultatih poslovanja bi morali v navedenih TOZD in DO skrbno analizirati rezultate poslovanja, ugotavljati vzroke takega poslo-

vanja in istočasno sprejeti ustrezne ukrepe, tako da ob koncu poslovnega obdobja ne bi ugotavljali še večjega poslabšanja poslovnih rezultatov, oziroma da bi ugotavljali, da v navedenih TOZD ni bilo storjeno ničesar, kar bi vplivalo na ugodnejši poslovni uspeh.

Zavedati se moramo, da bodo motnje v preskrbi trajale še nekaj časa in bodo verjetno še obsežnejše, ter bodo bistveno vplivale na zmanjšanje fizičnega obsega blagovnega prometa in rast dohodka v TOZD in DO, ki se s to dejavnostjo pretežno ukvarjajo. Posebno pozornost je treba posvetiti vprašanju akumulacije in s tem ohranjanju investicijske sposobnosti.

Drugo vprašanje, ki mu je potrebno posvetiti posebno pozornost, so izgube v Mercator-Agrokombinatu Krško in Mercator-Nanosu, TOZD TMI Postojna in Mercator-Velepreškrbi, TOZD TMI Ljubljana. Izguba v Agrokombinatu je prehodne narave, saj obstajajo realne možnosti, da izgube ob koncu leta ne bo. Zaskrbljujoče pa so izgube v obeh tovarnah mesnih izdelkov, kjer lahko računamo s permanentno težkim položajem in še s poslabšano založenostjo trga. Položaj je začasno omiljen v tovarni mesnih izdelkov Ljubljana, kjer je izgubo pokrila občina Center iz sklada skupnih rezerv, medtem, ko je izguba v TMI Postojna še nepokrita. Za odpravo kronično slabega položaja mesne industrije bo treba v prihodnje doseči sporazume, s katerimi bodo tudi trgovske organizacije sprejele obveznosti pokrivanja izgub v tej dejavnosti. Tudi sistem regresov za prodane količine mesa ni ustrezen. Mercator je zahteval, da se v vseh občinah ta regres prizna v enakem znesku, vendar se občine še naprej obnašajo po svoje. Zato je treba računati, da bo oskrba z mesom v občinah, ki ne priznavajo regresa, bistveno slabša.

Istočasno, ko se problem mesne industrije in oskrbe z mesom

obravnavajo kot problem širšega družbenega pomena, bomo morali tudi v SOZD Mercator razmišljati in predlagati ustrezne poslovne, ekonomske in organizacijske ukrepe za odpravo kronično slabega položaja mesne industrije v sestavi SOZD.

Iz podatkov za prvo polletje 1980 je razvidno, da se nekatere OZD v politiki razporejanja dohodka in delitve sredstev za osebne dohodke ne ravna v skladu s sprejetimi merili Resolucije za leto 1980 in tudi ne z merili družbenega dogovora. Čeprav gre le za polletne podatke, na podlagi katerih pristojni organi družbeno političnih skupnosti še ne ukrepajo, temveč na neskladja samo opozarjajo, je potrebno, da v vseh tistih OZD, ki so kršile družbeno dogovorjena merila, pričnejo razmišljati o usklajitvi rasti osebnih dohodkov z rastjo dohodka. Dolžnost delegatov delavskega sveta SOZD, ki izhajajo oziroma zastopajo te OZD, pa je, da te OZD opozorijo na pričakovane obravnave pri pristojnih organih družbeno političnih skupnosti.

Področje, ki terja posebno obravnavo, je tudi zunanjetrgovinska dejavnost. Za ureditev tega področja moramo znotraj SOZD smelejše urejati bilansiranje zunanjetrgovinske menjave v zunanjetrgovinskih organizacijah in SOZD kot celoti. Sistem deviznega poslovanja v SOZD ni ustrezno sistemsko rešen, temveč se dela stihijsko. Pričakovane izredne restrikcije na področju uvoza se bodo odrazile tudi v SOZD, zato je potrebno z aktivnostjo znotraj SOZD v čim večji meri paralizirati oziroma omejiti njihov vpliv.

Ob koncu je generalni direktor poudaril, da so navedeni problemi take narave, da nujno terjajo nadaljnjo obravnavo in ukrepanje v prizadetih TOZD in večjo aktivnost strokovnih služb, samoupravnih organov in družbeno političnih organizacij na ravni SOZD.

Zunanjetrgovinska menjava s Češkoslovaško

Iz polletnega poročila o izvozu in uvozu smo izdvojili zunanjetrgovinsko dejavnost naših tozdov s ČSSR. ČSSR je ena od redkih držav SEV-a ki svojo zunanjetrgovinsko menjavo s SFRJ obračuna s klirinškimi dolarji, je pa tradicionalno dober partner. Interes na našem izvozu – atribut sedanjega časa – je izredno velik. Ravno zaradi omenjenega klirinškega obračunavanja pa je toliko težje dobiti pri naših proizvajalcih blagovne fondе, ker vse, kar se da prodati – izvoziti za konvertibilno valuto, ne moremo izvažati za »šibki« kliring. Poglejmo konkretno izvoz Conimexa, Stekla in Slovenija sadja v prvih 6 mesecih 1980 v ČSSR in videli bomo, da je bil enak ničli. Ista situacija je bila tudi v lanskem letu. Pa vendar je blagovna menjava med ČSSR in SFRJ predvidena v letu 1980 v višini cca 400 milijonov dolarjev.

Menimo, da bi pri tej veliki menjavi moral najti tudi SOZD Mercator, preko svojih tozdov, svoje mesto in svoj delež, to toliko bolj, ker tudi naši neposredni konkurenti, kot na primer SOZD Emona in drugi, imajo ravno v tej deželi lep delež svojega izvoza (cca 500.000. \$). Sicer je res, da ima SOZD Emona v ČSSR tri komercialiste, ki se ukvarjajo s plasmanom jugoslovanskih proizvodov in seveda z nakupom proizvodov v ČSSR, medtem ko Mercator v ČSSR ni zastopan.

In kaj kupuje ČSSR iz Jugoslavije? Iz prehranske branže: sadne sokove, vino, proizvode, kot so juhe v vrečkah itd. Vidimo, da so to razen naših vin artikli, ki se težko plasirajo na zapadnih tržiščih. ČSSR je tudi velik uvoznik metalno predelovalne industrije (vijakov, žičnega pletiva, litih cevi za kanalizacijo, okovja, kot itd.).

Tudi tu bi bilo možno Contalu najti številne artikle, za katere so naši proizvajalci zainteresirani plasirati jih tudi za klirinške \$.

Nekoliko drugačna, vendar ne veliko boljša je situacija na uvozu: Conimex in Steklo sta v 6 mesecih uvozila za 6.567.000 din blaga iz ČSSR. V primerjavi s lanskim letom v istem obdobju pa je index 81, kar pomeni nazadovanje uvoznih poslov za cca 20 %. In vendar je v kliringu lažje uvažati kot s konvertibilnega področja. ČSSR pa, kot je vsem znano, razpolaga z vrsto artiklov, zanimivih tudi z široko potrošnjo (kristal, steklo, keramika itd.). Seveda je ta uvoz podvržen začrtanemu režimu, toda ravno zato, ker je obračun v kliringu, ta uvoz ni omejen z odlokom o začasnih ukrepih za odstranitev motenj v uresničevanju projekcije plačilno-bilančnega in devizno bilančnega položaja SR Slovenije v enotni projekciji plačilne in devizne bilance Jugoslavije za leto 1980 (Ur. list SRS št. 21 z dne 13.8.1980); da o uvozu repromateriala, kjer imata glavni delež iz Slovenije predvsem Metalka in Kovinotehna, sploh ne govorimo. Resnici na ljubo je treba zapisati, da obstajajo med ČSSR in SFRJ bilateralne blagovne liste, ki določajo kontingente za posamezne artikle ali vsaj za skupino artiklov. Toda kljub temu se v sistemu zunanje trgovine ČSSR lahko dobijo velikokrat dodatne količine v obliki vezanih poslov uvoz-izvoz.

Omenimo naj tudi posle dodelave, ki bi zlasti v sedanjem obdobju pomanjkanja repromateriala lahko bili zelo aktualni. Na primer: uvoz vlečene žice (začasni) izdelava vijakov iz te žice v Plamen in Kropi, Verigi v Lescah, Tovarni vijakov v Ljubljani, itd. ter ponovni izvoz teh v ČSSR. Takih primerov in kombinacij bi lahko našteali še veliko. Seveda pa mnogokrat ti posli niso tako enostavni in je treba kombinacije izpeljevati preko več podjetij. Ravno tu pa je velika prednost SOZD Mercator, ker je mogoče posle kombinirati med Contalom, Steklom in Slovenija sadjem.

Na koncu naj omenimo še eno možnost, in to je turizem. Zopet bomo dali za primer SOZD Emona oz. njihovo DO Globtur, ki zaposluje v ČSSR na področju turizma 4 ljudi. Čehi in Slovaki zelo radi potujejo in kot kontinentalna država brez morja zlasti hrepenijo po našem plavem Jadranu. Obratno razpolagajo z gorskimi svetom, ki je za nas Slovence zlasti primeren v zimski smučarski sezoni. Tu naj predvsem omenim smučišča v Tatrah, v Krkonoših itd. Marsikdo bi bil presenečen nad urejenostjo smučišč in gostoljubnostjo v gorskih hotelih. Da pa je to področje ravno zaradi kliringa za nas Jugoslovane veliko cenejše kot Avstrija in Italija, ni treba posebej poudarjati.

Odpira se nam torej možnost zunanjetrgovinske dejavnosti v eni državi, ki nam je blizu geografsko in po mentaliteti, ki pa smo jo v SOZD Mercator do sedaj nekoliko zanemarjali.

Aleksander Grnjak

Zapisi ispod tezge

● Ja imam sloj za šefove, pa oblogu za podšefove, oklop za potčinjene, ljušturu za javnost. E, pa sad recite, zar nisam zaslužio i oskara za ambaleža.

● ● ●

● Mi često sastavljati stolove. A posle nikako da sastavimo kraj s krajem.

● ● ●

● Neki konkursi kao izlozi: spolja gladac a iznutra – jadac.

● ● ●

● Nema slatkog dohotka tamo gde dežura kiseo osmeh za potrošača.

● ● ●

● Da li nam je promet jedino merilo? Pa i ne mora da bude, ukoliko su u ostalim merilima znoj u prometu.

● ● ●

● Biće nam, dragi moji, puniji OOUR-ski sandučić ukoliko u njenu bude manje –garantnih pisama.

● ● ●

● Šta mi znači: četiri decenije hladni tuševi. A posle-topal oproštaj.

Pera Srečković

Poslovanje organizacij združenega dela SOZD Mercator v prvem polletju

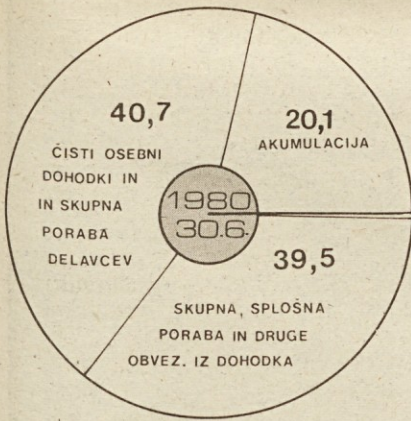
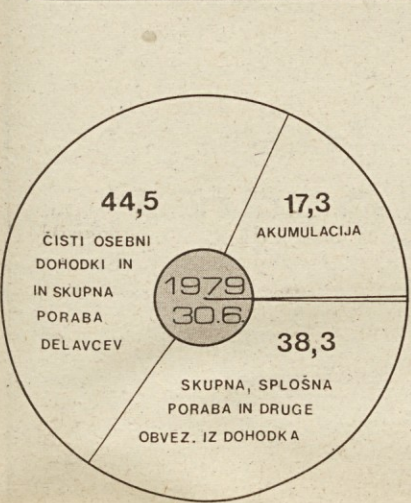
Jože Čandek – direktor razvojno planskega sektorja SOZD

Ali smo se držali usmeritev resolucije?

Gospodarska gibanja so bila v prvem polletju tekočega leta pod močnim vplivom stabilizacijskih ukrepov, izvedenih na koncu preteklega leta oziroma v začetku tega leta, Periodični obračuni za prvo polletje pa že dajejo možnost prve ocenitve uresničevanja ključnih nalog dogovorjene politike za letošnje leto. Kot kažejo stastistične informacije in podatki službe družbenega knjigovodstva za Slovenijo, so v prvem polletju letos doseženi v gospodarstvu Slovenije kot v SOZD Mercator razmeroma ugodni finančni rezultati. V SOZD Mercator je bil dosežen za 24% večji celotni prihodek kot v istem obdobju lani (v gospodarstvu Slovenije za 32,4%), dohodek se je povečal za 27 % (V Sloveniji za 30,7%) pri tem pa je bilo za akumulacijo razporejenih za 47,% več sredstev kot v istem obdobju lani (v Sloveniji za 63,6%).

Ob letošnjih rezultatih so najbolj opazne naslednje ugotovitve:

- dosežene stopnje rasti so v SOZD Mercator precej nižje kot v gospodarstvu Slovenije;
- doseženi so ugodni premiki v delitvi dohodka in osebnih dohodkov. Premiki v delitvi dohodka v prid akumulaciji gredo v največji meri na račun osebnih dohodkov. Da so osebni dohodki prevzeli dokajšnje breme letošnje stabilizacijske politike, govori podatek o

Razdelitev dohodka po resoluciji sozda iz leta 1979

rasti povprečnih čistih dohodkov na zaposlenega. Ti osebni dohodki, obračunani za prvo polletje letos, znašajo 7512 din ter so za 16% višji od osebnih dohodkov istega obdobja lani. V istem času pa so se cene življenjskih stroškov povečale za 25,5%.

Doseženi polletni poslovni rezultati

V prvem polletju letošnjega leta so organizacije združenega dela SOZD Mercator obračunale celotni prihodek v znesku 10.264.765.486 dinarjev, kar je za 24% več, kot je znašal doseženi celotni prihodek za prvo polletje leto poprej. Dobršen delež k rasti celotnega prihodka so prispevale tudi cene, saj so se cene proizvajalcev povečale v enakem obdobju za 18,1%, cene izvoza za 20%, cene na drobno pa celo za 27,1%. Prevladujoča oblika pridobivanja celotnega prihodka so prihodki, doseženi s prodajo blaga, in sicer 88,62%, sledijo prihodki, doseženi s prodajo proizvodov na domačem trgu v višini 7,28%, na tretjem mestu pa so že drugi prihodki z udeležbo 1,01%.

Za dosego omenjenega celotnega prihodka so bila obračunana porabljena sredstva v znesku 8.842.886.708 din. Povečala so se skladno s celotnim prihodkom, in sicer za 23,8%. Ekonomičnost po-

slovanja se je v primerjavi z istim obdobjem lani torej nekoliko povečala. Med porabljenimi sredstvi so se najbolj povečali:

drugi poslovni stroški (indeks 162), amortizacija po predpisanih stopnjah (indeks 128), nabavna vrednost trgovskega blaga (indeks 124), proizvodne storitve (indeks 124).

Manjši kot lani v prvem polletju so letos stroški reklame in propagande (za 21%) in reprezentančni stroški (za 31%). Za manj kot celotni prihodek pa so se povečali stroški za porabljene surovine, material in energijo (indeks 117%), drugi materialni stroški (indeks 107%), neproizvodne storitve drugih in avtorski honorarji (indeks 117%), dnevnice, terenski dodatki in druga povračila stroškov (indeks 115%).

Ugotovljeni dohodek

Po obračunu porabljenih sredstev so organizacije združenega dela SOZD Mercator ugotovile v prvem polletju letošnjega leta dohodek v višini 1.421.878.778 dinarjev. Lanski dohodek prvega polletja presega za 27%.

Izgube

Poslovanje v prvem polletju so zaključile z izgubo štiri organizacije združenega dela. Celoten znesek izgube znaša 4.861.026 dinarjev, od zneska izgube prvega polletja lani je višja za 264%. Izgube na substanci (zaradi nekritih porabljenih sredstev) ne izkazuje nobena organizacija združenega dela, prav tako ne izgube zaradi nekritih obveznosti iz dohodka. Torej se celotna izguba nanaša ne nekrite izplačane akontacije osebnih dohodkov in drugih obveznosti iz čistega dohodka.

Izgube izkazujejo: M – Velepreiskrba, TOZD TMI, v višini 1.138.995 din, M – Agrokombinat, TOK Kooperacija, v višini 228.338 din ter TOZD Vinogradi-kleti, v višini 571.060 din, M – Nanos, TOZD TMI, v višini 2.922.633 din.

Dosežena razlika v ceni za trgovske OZD

Posebej prikazujemo doseženo redno razliko v ceni za trgovske OZD. Razlika v ceni je izračunana na podlagi podatkov iz obrazca »Poslovni rezultat med letom – bilanca uspeha«, tako da je od dosežene realizacije odsteta nabavna vrednost trgovskega blaga.

Redna razlika v ceni se je v primerjavi z letom 1979 gibala pri trgovini na veliko lani 8,8, letos 8,6; pri trgovini na veliko in malo lani 14,2, lqtos 14,8; pri tgovini na malo lani 15,5, letos 15,6.

Razdelitev dohodka

Dohodka je bilo razporejeno nekoliko več, kot pa je bilo doseženega, in to za znesek izgube. Razporeditev dohodka je razmeroma ugodna. Rast sredstev za akumulacijo je za 20 indeksnih točk višja od rasti dohodka, rast čistih osebnih dohodkov in skupne porabe delavcev pa za približno 11 indeksnih točk nižja od rasti dohodka. Rast sredstev za zadovoljevanje skupnih in splošnih potreb iz dohodka in osebnih dohodkov je v celoti za 3 indeksne stopnje višja od rasti dohodka, in sicer pri obveznostih iz dohodka za 5 indeksnih točk, pri obveznostih iz osebnih dohodkov pa za 2 indeksni točki.

Razporeditev dohodka ima velik pomen za uresničevanje politike ekonomske stabilizacije. Deli-

tev dohodka podrobneje osvetljuje tabela št. 1.

V tabeli št. 1 predstavljeni pregled razporeditve dohodka je primeren predvsem za posamezne

organizacije združenega dela za odločanje o razporeditvi njihovega ustvarjenega dohodka, vendar pa tudi na ravni SOZD Mercator nudi vpogled v osnovna razmerja razporeditve, hkrati pa omogoča oceno uresničevanja začrtanih usmeritev. V priloženem pregledu je zajeto:

- v akumulaciji del dohodka za amortizacijo, obračunano nad zneskom po predpisanih maksimalnih stopnjah, del čistega dohodka za poslovni sklad in za razširitev materialne osnove dela, del čistega dohodka, ki je rezultat izjemnih ugodnosti, del čistega dohodka za rezerve, druge potrebe in druge sklade TOZD;

- v neto osebnih dohodkih in skupni porabi delavcev del čistega dohodka za neto osebne dohodke in del čistega dohodka za prehrano delavcev, za regres za letni dopust, za stanovanjsko gradnjo in druge namene skupne porabe;

Tabela št. 1

	Leto 1979				Index 30. 6. 80/30. 6. 79			
	30. 6. 79		leto 79		30. 6. 80		znesek	
	struk-tura		struk-tura		struk-tura		struk-tura	
1. Doseženi dohodek	1.123.398	100	2.482.319	100	1.421.879	100	127	-
2. Akumulacija	193.932	17,3	351.775	14,2	285.538	20,1	147	116
3. Čisti osebni dohodki in skup. poraba delavcev	500.238	44,5	1.105.268	44,5	579.122	40,7	116	91
4. Skupna, splošna poraba in druge obveznosti iz dohodka	430.565	38,3	1.031.176	41,5	561.780	39,5	130	103
5. Izguba	-1.337	-0,1	-5.900	-0,2	-4.861	-00,3	364	300

- v skupni in splošni porabi in drugih obveznosti iz dohodka davki in prispevki SIS iz dohodka TOZD in osebnih dohodkov delavcev in vse druge obveznosti, ki v skladu z zakonskimi predpisi bremenijo dohodek.

Po podatkih iz tega pregleda je v prvem polletju opravljena razporeditev dohodka skladno z usmeritvami resolucije. Predvsem to velja za delež akumulacije, ki se je povečal od 14,2% v letu 1979 na 20,1% v prvem polletju letošnjega leta, in delež čistih osebnih dohodkov in skupne porabe delavcev, ki se je znižal od 44,5% v lanskem letu na 40,7% v prvem polletju letošnjega leta. Prav tako se je zmanjšal delež skupne in splošne porabe in drugih obveznosti iz dohodka, in sicer od 41,5% v lanskem letu na 39,5% v prvem polletju letos. Nekoliko slabša slika je, če letošnje podatke primerjamo s podatki iz istega obdobja lani. V tem primeru se je delež akumulacije povečal od 17,3% na 20,1%; delež čistih osebnih dohodkov in skupne porabe se je zmanjšal od 44,5% na 40,7%, medtem ko se je delež skupne, splošne porabe in drugih obveznosti iz dohodka povečal od 38,3% na 39,5%, kar pa ni v skladu z določili resolucije.

Rast obveznosti, katerih vir je dohodek, so porasle več kot dohodek, in sicer za 38%. Za večji odstotek, kot se je povečal dohodek, so se povečale naslednje obveznosti:

prispevek SIS drugih družbenih dejavnosti (indeks 145), prispevek za pokojninsko in invalidsko zava-

rovanje (indeks 190), davki republiki oziroma avtonomnih pokrajin (indeks 155).

Pri drugih obveznostih pa so se nesorazmerno z dohodkom povečali naslednji stroški:

prispevek za delovne skupnosti (indeks 127), prispevek za varstvo okolja (indeks 138), amortizacija – povišana (indeks 170), druga plačila (indeks 149), plačila za obresti (indeks 135).

(»Druga plačila« predstavljajo prispevek solidarnosti, komunalni prispevek, nadzor za uporabo mestnega zemljišča, prispevek SI-SEOT, ŽTP itd.)

Sredstva za reprodukcijo

Sredstva za enostavno in razširjeno reprodukcijo, ki ostanejo organizacijam združenega dela, znašajo za prvo polletje skupaj 234.622.000 din in so v primerjavi z istim obdobjem lani višja za 40 indeksnih točk.

Ker je v delitvi dohodka rast sredstev za osebne dohodke in sklad skupne porabe nižji od rasti dohodka, so se sredstva za razširjeno reprodukcijo povečala za večji odstotek. Organizacije združenega dela so namenile za poslovni sklad 229.808.196 dinarjev, kar je za 47% več kot lani. Čeprav, kot vemo, ta sredstva niso v celoti na voljo samim organizacijam združenega dela za njihove razvojne programe (ca. 60%), je vendar treba doseženo rast sredstev za razširjeno reprodukcijo pozitivno oceniti, saj bi nadaljevanje te tendence končno le lahko zmanjšalo odvisnost procesa razširjene reprodukcije od drugih, zlasti kreditnih virov sredstev, da v bodoče ne bomo plačali toliko sredstev za

ne porabe pa naj bi se povečala za največ 13% v primerjavi z izplačili v letu 1979. Ti dve opredelitvi veljata kot celota, posamezne OZD pa usklajujejo rast osebnih dohodkov ne samo z rastjo dohodka, ampak tudi z rastjo doseženih povprečnih osebnih dohodkov na zaposlenega v letu 1979 in pa upoštevanjem kakovosti poslovanja. Enako kot za rast osebnih dohodkov, uveljavlja dogovor različne kriterije tudi za rast izplačil sredstev skupne porabe. Izplačila naj bi bila odvisna od velikosti teh izplačil v posamezni organizaciji združenega dela v primerjavi s povprečnimi izplačili v gospodarstvu republike v preteklem letu.

Poglejmo, kako je bilo ob polletju z uresničevanjem teh določil na ravni SOZD Mercator – čeprav med letom lahko le ocenjujemo, ali se taki usmeritvi razporeditve dohodka in izplačil sredstev skupne porabe približujemo ali ne. V prvem polletju letošnjega leta znaša rast doseženega dohodka v SOZD Mercator 27%, rast osebnih dohodkov pa za 21%. Zaostajanje je 19,2% – torej določilo dogovora v povprečju ni doseženo. Še nekoliko drugače pa je, če upoštevamo še tista določila dogovora, ki opredeljujejo rast sredstev za osebne dohodke v primerjavi z rastjo dohodka, odvisno od različnih pogojev. Na ravni SOZD Mercator kot celote lahko upoštevamo le tisti dve določili, ki opredeljujeta relativno nižjo rast osebnih dohodkov pri hitrejši rasti dohodka od tiste, ki je predvidena za letošnje leto za celotno gospodarstvo Slovenije (22%), ter relativno nižjo rast osebnih dohodkov pri doseženi višji ravni osebnih dohodkov od povprečja v letu 1979. Ti dve določili upoštevata namreč razpredelnica možnih stopenj rasti sredstev za osebne dohodke glede na doseženo rast dohodka.

Za celotni SOZD razberemo, da je ob 27-odstotni rasti doseženega dohodka v prvem polletju leta 1980 ter 10.204 dinarjih povprečnega bruto osebnega dohodka na delavca v letu 1979 možni odstotek rasti osebnih dohodkov 19,40%. To pa pomeni, da je doseženi odstotek rasti osebnih dohod-

kov za polletje 1980 (21%), upoštevajoč le tista določila diferenciranja rasti osebnih dohodkov, ki jih na ravni SOZD Mercator lahko, nekoliko previsok. Ni pa s tem rečeno, da drugi kazalci uspešnosti poslovanja, ki opredeljujejo raven rasti osebnih dohodkov, ne dovoljujejo višje ravni.

Bolj zadržana od delitve osebnih dohodkov je letos delitev sredstev skupne porabe delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela. V prvem polletju je bilo izplačanih za namen skupne porabe (brez stanovanjskih sredstev) 57.350.331 dinarjev, kar je za 0,92% (v republiki Sloveniji za 5,2%) več kot lani v prvem polletju (možni odstotek rasti izplačil sredstev za namen skupne porabe iz sklada in iz čistega dohodka je 13%). Vsak delavec, zaposlen v Sozd Mercator, je prejel v povprečju 5391 din oziroma povprečno mesečno 898 din, to je za 0,6% manj kot lani v istem obdobju. V primerjavi z izplačili lanskega polletja so letos izplačila za prehrano za 10,88% višja, izplačila za regres za letni dopust za 8,11% višja, izplačila za druge namene skupne porabe pa so za 24,37% nižja od istovrstnih izplačil v prvem polletju lani.

Zapisi ispod tezge

- Delili su kapom i šakom. Za fondove je ostala kapa i ispruzena šaka.
- ● ●
- Ne procenjujno radna mesta od oka. Teško će nam kasnije biti da sami sebi pogledamo u oči.

Pera Srečković

Korak naprej za boljšo preskrbo

Mile Bitenc

Prenovljena samopostrežba v Grosupljem

Razširjena in obnovljena nekdanja samopostrežba – Udobnejši nakup, preglednejše razstavljeno blago na skoraj dva in polkrat večjem prodajnem prostoru – Tudi delovni pogoji za zaposlene dosti boljši – Prvi vtisi nakupovalcev odlični

Čeprav je bila nadvse deževna sredi, se je že dobro uro pred napovedano otvoritvijo v Grosupljem pričela zgrinjati množica krajanov in občanov. Zoprne deževne kaplje, ki so ta dan prvič naznanile, da jesen zares prihaja, niso motile ne mladih ne starih. Ozek nadsrešek pred zgradbo je sicer nudil vsaj malo zavetja, pomagali so dežniki, a tudi takšni so bili, ki so stali pod milim nebom.

»Poglejte, pralni prašek imajo«

Ta stavek je bil najbolj pogost med nestrpno množico. Resda, skozi velika izložbena stekla se je videlo naravnost na veliko skladovnico pralnih praškov najrazličnejših imen. Vsi, ki so čakali, so ta hip mislili le na to. Kasneje, ko so prodajalno odprli tudi za potrošnike, so se vsa moja predvidevanja uresničila.

V zadnjih desetih letih sem bil na mnogih otvoritvah novih prodajal. Povsod je bilo sicer tudi dosti radovednih potrošnikov,

predvsem gospodinj. Kajpak, njim je trgovina namenjena in razume se, da jih je zanimalo, v kakšni prodajalni bodo lahko odšli nakupovali. Toda verjemite mi, da tolikšne gneče, kot je bila v Grosupljem, nisem videl še nikjer.

Hotel sem zapisati nekaj mnenj nakupovalcev o prenovljeni trgovini, vendar to ni bilo mogoče, ker se je vsem preveč mudilo. Gospodinja A. K. je sicer povedala, da je trgovino videla predvsem od zunaj, kajti notri se to ni dalo, saj je prišla le do tako željenega praška. Množica je do kruha ni pustila in po štruco je šla žal v drugo trgovino.

Kljub vsemu sem slišal pohvalne mnenja, ko so se potrošniki po-

pol.« je še povedala Jožica Janežič.

Razširjena in obnovljena samopostrežna trgovina v Grosupljem je plod dela in prizadevanj tozda Dolomiti, da tudi v tem kraju izboljšajo preskrbo občanov. Že pred trinajstimi leti je Mercator del svojih načrtov, ko je odprl nekdanjo samopostrežbo, uresničil. Načrte imajo tudi že za naprej, ko naj bi v Grosupljem zrasel sodoben nakupovalni center. Seveda pa tudi zdajšnja pridobitev predstavlja lep delovni uspeh za srednjeročno obdobje 1976–1980.

»Priprave na to investicijo so tekle že od leta 1977, ko smo načrtovali prenovitev. Zbirali smo sredstva za odkup bivših prostorov Pekarne Grosuplje. Januarja letos so samoupravni organi sprejeli investicijski program in sklep o prenovitvi obstoječe trgovine,« je v svojem govoru na otvoritveni slovesnosti poudaril direktor tozda Dolomiti, Ludvik Čampa.

Pravzaprav je vse delo teklo gladko, saj so hitro sklenili ustrezne pogodbe z izvajalci del ter dobavitelji opreme, pa tudi sama prenovitvena dela so bila gotova v predvidenem roku 70 dni.

Idejni osnutek in glavni projekt preureditve sta izdelala projektanta tozda Investa, inženirja Peter Zidanič in Dušan Sežek. Celotno adaptacijo je izvedlo SGP Grosuplje s svojimi kooperanti.

Skupna površina trgovskega objekta znaša 673 m²; to je kar dva in polkrat več od površine trgovine in bifeja pred adaptacijo. Sama

Iz Mercator – Velepreskrbe ob polletnem obračunu

Stevo Došenović – TOZD Hladilnica Ljubljana

Kljub težavam dobro gospodarjenje

Kljub vsem težavam v letošnjem letu je gospodarjenje v Mercator – Velepreskrbi boljše kot v istem obdobju leta 1979. Takšno sodbo je mogoče izreči ob pregledu podatkov poslovanja v prvem polletju, o čemer je razpravljala delavski svet DO na svoji 5. seji 3. IX. 1980.

Pregled podatkov nam v celoti kaže dokaj ugodne rezultate, ki jih je dosegla Mercator – Velepreskrba, čeprav so na gospodarjenje v tozdih različno vplivali ukrepi, sprejeti v preteklem in letošnjem letu. Planirani prihodek je bil realiziran 51 odstotno. Tozdi Grosist, Trgopromet, Spectrum in Hladilnica so presegli planirani odstotek, medtem ko so tozdi Standard, Steklo in Investa pod polovico planiranega prihodka. Pri tem velja omeniti, da dohodek ni rasel vzporedno s prihodkom. Dohodek v DO je bil za 22% višji od planiranega.

Posebej velja omeniti ugotovitev, da je akumulacija večja od planirane za 12% oziroma v znesku 8 milijonov dinarjev. Pri tem sta najbolj uspešna tozdi Grosist in Investa. Prav tako je zadovoljivo v prvem polletju uresničevanje družbene usmeritve razporejanja dohodka. Pri obračunu osebnih dohodkov se večji del naših tozdov ni držal resolucije o dopolnitvi uresničevanja srednjeročnega plana SOZD Mercator v letu 1980. Izjeme so le tozdi Steklo in Spectrum z rastjo 12%, delovna skupnost z rastjo 16% in TOZD Hladilnica z rastjo 7%. Tako so povprečni osebni dohodki v Mercator – Velepreskrbi višji v primerjavi z lanskim letom za 19%.

Kljub skrajnemu varčevanju in omejitvam stroškov v vseh tozdih, so odhodki za porabljen sredstva narasli in so za 1% večji od celotnega prihodka. Na zvišanje porabe so vplivale povečane cene trgovskega blaga, povečane cene surovin in materiala ter neproizvodne storitve drugih. Vendar je pri tem potrebno opozoriti, da se bodo višje cene bencina in električne energije še bolj zajedle v čisti dohodek, posebej pri nekaterih tozdih. Istočasno je bilo ugotovljeno, da so obveznosti iz dohodka narasle, tako da so za celotno DO v primerjavi s prvim polletjem lanskega leta večji za 25%.

Velja omeniti, da so se vsi tozdi držali družbenega dogovora o zaposlovanju, saj se je število zaposlenih zvišalo za 1%. Edini tozdi v Mercator – Velepreskrbi, ki je zaključil prvo polletje 1980 z izgubo, je TOZD TMI (din 1.138.995,38). Vzroki za izgubo so razlika med družbeno priznano ceno prašičev

in goveje živine in nakupno ceno, ter neurejene cene pri nabavi surovin in v maloprodaji mesa in mesnih izdelkov.

Razen te osrednje točke dnevnega reda so delegati delavskega sveta na 5. seji obravnavali poročilo o pripravi srednjeročnega plana razvoja DO Mercator – Velepreskrba.

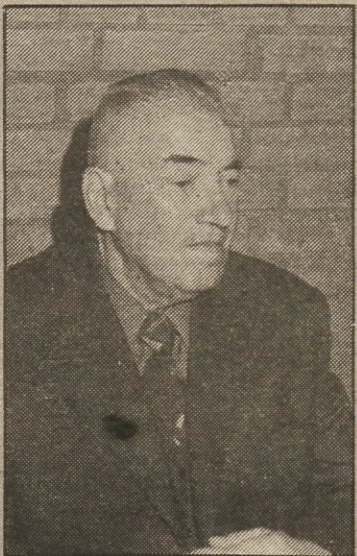
Istočasno so sprejeli sklep, naj delavski svet stvori prične hitrejši postopek za formiranje solidarnostnega sklada.

V slovo

Jože Senica

Pred kratkim smo se poslovili od Jožeta Senice, dolgoletnega sodelavca delovnega kolektiva Rožnikovega tozda Gradišče Trebnje.

Tovariš Senica se je rodil pred 77 leti v Praprotnem pri Planini (Sevnica). Že pred vojno se je učil za trgovca v Trebnjem, kjer je bil

tudi zaposlen. Po vojni je opravljal različne funkcije v trgovinski dejavnosti na področju trebanjske občine. Bil je zaposlen pri Poslovni zvezi, Kmetijski zadrugi Trebnje, bil pa je tudi soustanovitelj trgovskega podjetja Gradišče Trebnje, kjer je bil imenovan za direktorja podjetja in ve do upokojitve to tudi ostal.

Jože Senica je bil eden od pionirjev pri razvoju trgovine na območju Trebnjega. Poznali smo ga kot izredno vestnega in delovnega trgovca, spoštovanega v svojem kolektivu in v celotnem Mercatorju. Za svoje uspešno delo je prejel tudi številna priznanja in nagrade, leta 1965 pa celo Titovo odlikovanje, red dela s srebrnim vencem.

Po odhodu v pokoj je bil zelo aktiven v Čebelariskem društvu Trebnje in širši dolenski regiji, za kar je prejel številna priznanja.

Delavci Mercatorja se ga bomo vedno radi spominjali kot vestnega in vzornega sodelavca.

V slovo

Joško Ribič

Globoko smo pretreseni ob spoznanju, da nas je tako nenadoma zapustil. Bil je miren in tih – in prav takšen je odšel od nas. Ne moremo še niti prav doumeti, da ga je kruta usoda, še tako mlade, iztrgala iz naše sredine.

Ni bil dolgo v našem kolektivu. Prišel je pred dobrim letom dni, v najlepšem mesecu, v maju. Z nami, ki smo ga hitro vzljubili in vzeli za svojega, je letos dočkal zadnji maj. Bolezen ga je pred dvema mesecema priklenila na posteljo. Čakali smo ga in verjeli, da se bo vrnil med nas. Niti slutiti pa nismo, da ga razjeda teška bolezen; svojo bolečino je znal skriti. Z vedrino in vestnim delom je bil prav takšen kot ostali.

Stel je komaj trideset let. Uresničil je le del svojih hotenj, a kar je naredil, bomo ohranili v dobrem spominu in znali vedno ceniti. Hitro se je znašel v kolektivu, postal je dober delavec in se je tudi aktivno vključil v samoupravno življenje – žal ne za dolgo.

Jožkota ni več. Pred dnevi smo se v rojstnem kraju poslovili od njega, z globoko bolečino v srcu. Zapustil nas je na pragu jeseni, a v nas bo vedno ostal zapisan kot dober sodelavec in prijatelj. Sodelavci Kavarne Evropa

»Pred mnogimi leti smo začeli v prostorih Zadrúžnega doma, zdaj pa je prenovljena samopostrežba naš največji dosežek v Grosupljem.« je na otvoritvi dejal Ludvik Čampa, direktor tozda Dolomiti.

Nestrpnost pa taka... Pa ne zaradi lepše in večje trgovine – vabila je ogromna skladovnica praška.

govarjali med seboj. Z novo pridobitvijo so več kot zadovoljni, saj bo poslej nakup lažji, izbira blaga pa precej večja.

Trinajst je srečna številka

Največkrat je kakšne slabe stvari kriva prav številka trinajst. Da pa ni vedno tako, je zatrnila Jožica Janežič, poslovodkinja te trgovine. Pred trinajstimi leti je Grosuplje dobilo novo Mercatorjevo samopostrežbo. Za tiste čase je bila moderna, dovolj velika in sploh nekaj posebnega. Pa se kolo časa tako hitro obrača, da je postala pretesna, nepregledna, po trinajstih letih pa je spet postala velika, lepo opremljena in založena, torej »nova«.

»Zelo smo garali zadnje mesece, je dejala Jožica« in uspeh je tu. Presrečni smo in ponosni hkrati.

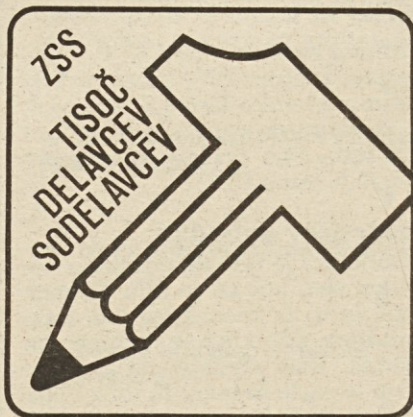
Kakšna je razlika? Kar pogledajte številke, pa boste videli, da je prodajni in skladiščni prostor dvakrat večji. Več je prostora za stranke, kar omogoča lažji nakup. Nova oprema je napravljena veliko bolj funkcionalno in blago je preglednejše razstavljeno. Imamo večjo izbiro, vendar je trenutno pomanjkanje nekaterih vrst vina, sirupa in testenin. Kljub vsemu pa računamo, da bomo promet povečali. Prej smo v povprečju iztržili 3 do 4 milijone dinarjev, zdaj pa za začetek računamo vsaj na 4 milijone in

prodajana površina trgovine je 240 m², skladiščni prostori merijo 223 m², 49 m² odpade na bife, ostalo pa so pomožni in drugi prostori.

Predračunska vrednost investicije, ki, kot kaže, ne bo preokračena, znaša 15.326.000 dinarjev. Sredstva za ta objekt so v obliki kreditov (50%) prispevali Ljubljanska banka, ostalo polovico pa predstavljajo združena sredstva sozda, lastna sredstva tozda Dolomiti in krediti izvajalcev del ter dobaviteljev opreme.

Da je prenovljena in razširjena samopostrežba v Grosupljem res velika pridobitev na področju preskrbe, pa je v svojem govoru poudaril tudi podpredsednik IS SOB Grosuplje, Andrej Dermal. Poudaril je, da SOZD Mercator uživa v občini nedeljene simpatije zaradi izredno dobrih poslovnih aranžmajev, kakovostno organizirane samouprave ter vključevanja v izvajanje splošnih stališč in smernic v občini. Pred leti so Grosupelčani prav s tesnim sodelovanjem Mercatorja in z njegovo dragoceno pomočjo zgradili novo pekarno, ki je tudi v sestavi sozda Mercator.

Grosuplje ima zdaj torej lep trgovski lokal. S preskrbo bodo lahko kajpak bolj zadovoljni kot prej. Naši trgovci se bodo potrudili, da bodo ugodili zatevam občanov, sami pa bodo odslej delali v lepših in boljših delovnih pogojih.

S tem znakom akcije zaznamujemo sestavke slehernega letošnjega novega sodelavca v glasilu Mercator.

7. zasedanje delavskega sveta

7. zasedanje delavskega sveta SOZD Mercator je bilo 27. avgusta 1980 v Ljubljani. Vodila ga je predsednica delavskega sveta SOZD, Jasna Žagar.

Prisotni so bili naslednji člani:

Ljudmila Andolšek, Alojz Tomažin, Vlado Kobal, Marko Žagar, Anica Kovačič, Ivan Planinc, Vili Manček, Filip Škerjanec, Franc Kocjan, Joško Veselič, Anton Vencelj, Jože Zgonc, Tone Srpan, Marija Galun, Srečo Gorenc, Peter Mohar, Armand Olivo, Jakob Dolenc, Jože Merc, Marjan Munda, Irena Štrubelj, Tine Selan, Franc Češarek, Štefan Kra-mar, Tolbuhin Bjedov, Jasna Žagar,

Prisotni povabljeni:

Miran Goslar, Vukadin Nedeljko-vič, Draga Vaupotič, Jože Čandek, Vera Aljančič, Alenka Srđić, Zinka Gospodarič, Aleksander Grnjak, Stani-slav Pirc, Metod Škerjanec, Vesna Bleiweis, Jaro Novak, Zora Petrič.

Odsotni člani:

Peter Škerlavaj (opr.), Franc Dolinšek (opr.), Irena Dimič (opr.), Franc Urbančič (opr.), Mija Rodič (opr.), Karmen Laznik (opr.), Edita Žiberna (opr.), Alojz Žgavec (neopr.), Anton Ketiš (opr.), Alojz Bizjak (opr.), Milo-van Savič (neopr.).

Odsotna sta bila tudi delegata Mer-cator-Sloga Gornja Radgona in dele-gat Mercator-Nanos TOZD Indus (nadomestni delegati še niso izvo-ljeni).

Sprejet je bil naslednji dnevni red:

1. Pregled uresničevanja sklepov in potrditev zapisnika 6. zasedanja

2. Poročilo o izidu nadomestnih volitev za delegata delavskega sveta iz Mercator-Velepiskrbe (TOZD In-vesta in TOZD Spectrum) ter iz De-lovne skupnosti SOZD

3. Sprejem sklepa o razpisu nado-mestnih volitev za delegata delavske-ga sveta SOZD iz Mercator-Sloge

4. Obravnava predloga kandidata in izvolitev novega člana izvršilnega odbora delavskega sveta SOZD

5. Informacija o periodičnem obračunu za prvo polletje 1980 TOZD in DO v sestavu SOZD Merca-tor

6. Obravnava predloga in sprejem smernic srednjeročnega razvoja SOZD Mercator v obdobju 1981-1985

7. Sprejem sklepa o pripravi plana SOZD za leto 1981

8. Informacija o poteku dela komi-sije, ki pripravlja osnutek sprememb samoupravnega sporazuma o medse-bojnih pravicah, obveznostih in od-govornostih Delovne skupnosti SOZD in delavcev TOZD in DO, združenih v SOZD Mercator, n. sub. o.

9. Obravnava predloga za izstavi-tev garancijskih izjav za zagotovilo vračil investicijskih kreditov, ki so bili odobreni za izgradnjo blagovne hiše v Lenartu

10. Vprašanja in odgovori.

Pregled sklepov

K točki 1

Sklep 115

Delegati delavskega sveta SOZD, ki zastopajo TOZD in DO, ki niso poravnale obveznosti iz naslova združevanja sredstev za solidarnost-ne namene, v teh TOZD in DO preve-rijo navedene podatke in posredujejo pri strokovnih službah, da se sklepi št. 105 do 108, sprejeti na 6. zasedanju delavskega sveta SOZD, izvršijo.

Sklep 116

Predsednica delavskega sveta s pi-smom opozori vse navedene TOZD in DO, da so dolžne ravnati v skladu s sprejetimi sklepi delavskega sveta SOZD in poravnati sprejete obvezno-sti.

Sklep 117

Delavski svet SOZD ugotavlja, da je samoupravni sporazum o novi de-litvi upravnih-poslovnih prostorov nepremičnin v Ljubljani, Emonska 8, Aškerčeva 3 in 5, Gorupova 5 in Oraž-nova 12, sklenjen.

Sklep 118

Sprejme se poročilo o izvršitvi

sklepov in potrdi zapisnik 6. zasedanja delavskega sveta SOZD z dne 6. 6. 1980.

K točki 2

Sklep 119

Delavski svet ugotavlja, da sta z nadomestnimi volitvami v Delovni skupnosti SOZD in TOZD Investa in TOZD Spectrum izvoljena delegata v delavski svet SOZD Marko Žagar in Peter Škerlavaj.

K točki 3

Sklep 120

Delavski svet razpisuje nadomestne volitve za delegata v delavski svet SOZD iz M-Sloge Gornja Radgona in predlaga, da delovna organizacija izvede volitve do prihodnjega zasedanja delavskega sveta SOZD.

K točki 4

Sklep 121

Za nadomestnega člana izvršilnega odbora delavskega sveta SOZD se izvoli Janušek Šefman, delavec Mercator-Slovenija sadje.

Sklep 122

Za nadomestnega člana komisije za pregled investicijskih programov se imenuje Jožico Mlakar, delavko Mercator-Kmetijski kombinat Sevnica.

K točki 5

Sklep 123

Sprejme se poročilo o poslovnih rezultatih SOZD Mercator za obdobje 1. 1. – 30. 6. 1980.

K točki 6

Sklep 124

Sprejmejo se smernice srednjeročnega razvoja SOZD Mercator za obdobje 1981-85 z naslednjimi dopolnitvami:

- doda se izpuščeno poglavje »Samoupravna organiziranost« – uvod in I. del,

- poglavje »Investicije« se dopolni z besedilom, ki ga je na predlog Mercator-Interne banke in Mercator-Sadje zelenjava sprejel izvršilni odbor delavskega sveta SOZD na 7. seji.

(Besedila so priloga zapisnika)

K točki 7

Sklep 125

Sprejme se predlog sklepa o pripravi plana SOZD Mercator za leto

1981. (Besedilo sklepa je priloga zapisnika)

K točki 8

Sklep 126

Sprejme se poročilo o delu strokovne komisije za določitev skupnih osnov svobodne menjave dela, kot ga je podal njen predsednik.

K točki 9

Sklep 127

Delegati delavskega sveta, ki zastopajo:

- Mercator-Rožnik, TOZD Grmada, TOZD Preskrba Tržič

- Mercator-Velepreskrba, TOZD Standard, TOZD Trgopromet

- Mercator-Preskrba Krško

- Mercator-KK Sevnica, TOK Kooperacija

- Mercator-KK Sevnica, TOZD Proizvodnja, TOZD Trgovina, TOZD Klavnica

- Mercator-Velepreskrba, TOZD Investa, TOZD Spectrum

- Mercator-Sadje zelenjava

- Mercator-HG, TOZD Sremič,

TOZD Jelka Hrastnik

- Mercator-Rožnik, TOZD Dolomiti

- Mercator-Konditor

- Mercator-STP Hrastnik

- Mercator-Nanos, TOZD Grosist

- Mercator-Rudar, TOZD Univerzal, TOZD Preskrba, TOZD Javornik

- Mercator-Izbira Panonija, TOZD Veleprodaja

- Mercator-Agrokombinat Krško, TOK Kooperacija

- Mercator-Rožnik, TOZD Veleblagovnica Beograd

- Mercator-Sloga

- Mercator-Nanos, TOZD Indus

Koper morajo do 3. 9. 1980 sporočiti soglasje za sprejem naslednjih sklepov:

128

1. TOZD v sestavi DO in DO, ki v svoji sestavi nimajo TOZD združene v SOZD Mercator, n. sub. o., soglasno potrjujemo, da bomo brezpogojno izvršile plačilo obrokov kredita v skupnem znesku din 36.000.000, ki je dan za dobo 6 let po 10% obrestni meri, z odplačilom v 12 polletnih obrokih z začetkom odplačevanja 6 mesecev po izkoriščenem kreditu, če

tega ne bo storil uporabnik kredita Mercator-Potrošnik Lenart v rokih zapadlosti.

2. TOZD v sestavi DO in DO, ki v svoji sestavi nimajo TOZD združene v SOZD Mercator, n. sub. o., soglasno potrjujemo, da bomo brezpogojno izvršile plačilo obrokov kredita v skupnem znesku din 3.800.000, ki je dan za dobo 5 let po 10% obrestni meri, z odplačilom v 10 polletnih obrokih z začetkom odplačevanja 6 mesecev po izkoriščenem kreditu, če tega ne bo storil uporabnik kredita Mercator-Potrošnik Lenart v roku zapadlosti.

3. TOZD v sestavi DO in DO, ki v svoji sestavi nimajo TOZD združene v SOZD Mercator, n. sub. o., soglasno potrjujemo, da bomo brezpogojno izvršile plačilo 15.000.000 din kredita, ki je dan za dobo 5 let po 12% obrestni meri, z enkratnim odplačilom, če tega uporabnik kredita Mercator-Potrošnik Lenart ne bo storil v roku zapadlosti.

4. Plačilo po 1., 2. in 3. točki tega sklepa bomo izvršile iz še neangaziranih združenih sredstev in tudi iz drugih sredstev, v sorazmerju deleža vsake TOZD v združenih sredstvih, na dan plačila obveznosti iz dane garancijske izjave.

129

V kolikor pride do plačila obveznosti iz garancijske izjave za poravnavo kredita iz prejšnjega sklepa, se sma-

tra to plačilo kot združena sredstva po 26. in 27. členu samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD Mercator, n. sub. o. Najemnik kredita Mercator-Potrošnik Lenart je dolžan z garanti – plačniki obveznosti – skleniti ustrezno pogodbo v skladu s 6. členom samoupravnega sporazuma medsebojnih razmerjih pri ustvarjanju in delitvi skupnega dohodka SOZD Mercator.

ki so jih ostali delegati sprejeli.

K točki 10

Jasna Žagar, predsednica delavskega sveta, je v zvezi z vprašanji, ki jih je postavilo več TOZD oziroma DO glede določanja višine kilometrine zaradi povečanja cene bencina, predlagala, da delavski svet sprejme naslednje priporočilo:

– le tiste OZD, pri katerih je naračava dela nujno povezana z uporabo zasebnih vozil v službene namene in s svojih splošnih aktih nimajo določenega po resoluciji najvišjega možnega odstotka cene bencina, lahko obračunavajo in izplačujejo kilometrino v višini 25% cene super bencina, s tem da seveda veljajo omejitve določene s spremembo in dopolnitvijo zakona o začasni prepovedi razpolaganja s sredstvi za izplačevanje dnevnic, kilometrine...

Sklep 130

Sprejme se priporočilo, kot ga je predlagala predsednica delavskega sveta.

Skupna seja KO sindikata in KS zveze mladine

Skupna seja koordinacijskega odbora sindikata in koordinacijskega sveta zveze socialistične mladine SOZD Mercator je bila 25. avgusta 1980 v Ljubljani. Sejo je vodil predsednik KO sindikata, Franc Škof.

Prisotni so bili:

– člani KOS: Marjan Murovec, Irena Jurca, Marjana Martinec, Alenka Srdič, Vera Valant, Franc Škof, Suzana Modrijan,

– člani KS ZSMS: Toni Koršič, Srečko Plut, Boško Savanović, Marjan Fišer,

– prisotni vabljeni: Miran Goslar, Vukadin Nedeljković, Janez Čebulj – predsednik občinskega sveta ZS Lj. Vič-Rudnik, Jože Čandek, Jaro Novak, Vesna Bleiweis, Jasna Žagar, Zinka Gospodarič,

Sprejet je bil naslednji dnevni red:

1. Informacija o opravljenih nalogah vsakega od obeh koordinacijskih organov DPO

2. Obravnava in ocena predloga smernic nadaljnega razvoja SOZD Mercator v srednjeročnem obdobju 1981-85

3. Informacija o osnutkih dveh družbenih dogovorov, ki so ju pripravili IO GZS, RS ZSS in IS Skupščine SRS, ter dogovor o poteku in organiziranju javne razprave v SOZD Mercator

4. Tekoče zadeve

Sprejeti so bili naslednji sklepi:
K točki 1

Sprejme se poročilo o izvršitvi sklepov 15. in 16. seje (sklepi so izvršeni) in potrdila zapisnika obeh sej.

K točki 2

Družbenopolitične organizacije SOZD se strinjajo s predlogom smernic srednjeročnega razvoja SOZD Mercator za obdobje 1981-85 in predlagajo delavskemu svetu SOZD, da jih sprejme.

K točki 3

Sprejme se predlog in vsebina priporočila. V vseh TOZD in DO se izvede javna razprava o predlogu družbenih dogovorov. Stališča sprejeta v javni razpravi se posredujejo Centru za obveščanje SOZD. Center za obveščanje s priporočilom seznaniti nosilce javne razprave, t.j. OO sindikata, konference sindikata in OO ZSMS. O javni razpravi se obvesti tudi vse poslovodne organe in sekretarje OZK.

K točki 4

1. DPO se strinjajo s predlogom za izvolitev Januška Šefmana, delavca M-Slovenija sadja, za znadomestnega člana IO DS SOZD.

2. DPO se strinjajo s predlogom za imenovanje Jožice Mlakar, delavke M-Kmetijski kombinat Sevnica, za nadomestnega člana komisije za pregled investicijskih programov.

Na podlagi Samoupravnega sporazuma o združitvi v Mercator, sestavljeno organizacijo združenega dela za dejavnost kmetijstva, industrije, trgovine, gostinstva in storitev, n. sub. o., Ljubljana in v skladu z zakonom o temeljnih sistema družbenega planiranja in o družbenem planu Jugoslavije (Ur. l. SFRJ št. 6/76), zakona o sistemu družbenega planiranja in o družbenem planu SR Slovenije (Ur. list SRS 1/80) ter odlokov o obvezni enotni metodologiji in minimumu obveznih enotnih kazalcev, ki so potrebni za pripravljajanje, sprejemanje in uresničevanje planov (Ur. list SFRJ 27/79 in Ur. list SRS št. 27/79) je delavski svet SOZD Mercator na 7. zasedanju, dne 27. 8. 1980 sprejel

SKLEP

o pripravi letnega planskega akta SOZD Mercator za leto 1981

1. člen

S tem sklepom DS SOZD Mercator skladno s sistemom družbenega planiranja določa obvezno pripravo planskega akta SOZD Mercator za leto 1981.

2. člen

Planski akt za leto 1981 se pripravi na podlagi osnov in podatkov ekonomskega, socialnega in družbenega razvoja, ki so predvideni v materialih za pripravo srednjeročnega plana SOZD Mercator za obdobje 1981 - 1985 in na podlagi doseženih polletnih rezultatov. K pripravam za izdelavo planskega akta za leto 1981 pristopijo nosilci planiranja takoj.

3. člen

Temeljne organizacije združenega dela in delovne organizacije, ki v svojem sestavu nimajo temeljnih organizacij, sprejmejo sklepe o pripravi svojih letnih planskih aktov skladno z načeli sočasnega, kontinuiranega in celotnega planiranja.

4. člen

Izvršilni odbor delavskega sveta Mercator je odgovoren za pripravo

planskega akta SOZD Mercator iz 1. člena tega sklepa in za usklajevanje znotraj SOZD Mercator.

5. člen

Nosilec izdelave strokovnih gradiv za planski akt so strokovne službe delovne skupnosti SOZD Mercator, ki morajo pri pripravi gradiv sodelovati z ustreznimi službami temeljnih oziroma delovnih organizacij, obseg in potek dela pri izdelavi planskega akta bosta opredeljena z delovnim programom, ki ga bo sprejel IO SOZD Mercator.

6. člen

Skladno z načeli sočasnega, kontinuiranega in celovitega planiranja se nosilci planiranja dogovorijo za enotne in usklajene programe dela in medsebojno usklajen pristop pri izdelavi strokovnih planskih gradiv.

7. člen

Nosilci planiranja bodo uporabljali skupno obvezno metodologijo in skupne minimalne obvezne kazalce, ki sta jih predpisala zvezni in republiški izvršni svet. Obseg kazalcev bo določen z delovnim programom, ki ga bo sprejel IO SOZD skupaj z delovnim programom.

8 člen

Izvršilni odbor delavskega sveta SOZD Mercator izdela predlog planskega akta za leto 1981 najkasneje do 30. XI. 1980.

Zaradi sočasnega in celovitega planiranja bodo nosilci planiranja iz 3. člena tega sklepa izvršili vmesne faze planskega postopka. Natančni roki bodo opredeljeni v delovnem programu.

Rok iz prvega odstavka tega člena bo s posebnim sklepom po potrebi usklajen s programom priprav letnih resolucij družbenopolitičnih skupnosti.

Ljubljana, 27. 8. 1980

Predsednica DS SOZD
Jasna Žagar

Beleške

Nadaljevanje iz prejšnje številke

Jože Rozman

Kaj tare Tovarno mesnih izdelkov v Postojni?

Nadaljujemo v prejšnji številki začet zapis o postojnski Tovarni mesnih izdelkov, ki je tozdelovne organizacije M-Nanos. Govorili bomo o objektivnih in subjektivnih vzrokih za slabo poslovno uspešnost (TMI je zaključila letošnje prvo polletje z minusom 292 starih milijonov) in ukrepih za odpravljanje izgube, saj so v aprilu letos naredili obsežen sanacijski načrt.

Nič za regres, nič za rezerve, nič za ...

V njem je tudi tabela, ki zgovorno kaže, da čisti dohodek lani ni zadostoval niti za pokritje osebnih dohodkov in skupno porabo, da zato lani niso uspeli zbrati sredstev za skupno porabo, iz katerih bi lahko letos regresirali družbeno prehrano, letni dopust in druge izdatke. Tozdi tudi nima sredstev za rezerve, ker so bila vsa razpoložljiva sredstva iz prejšnjih let porabljena za kritje izgube, nima pa tudi sredstev za razširitev materialne osnove dela. Edini razpoložljivi vir sredstev za reprodukcijo so sredstva amortizacije, vendar so tako nizka, da z njimi ni mogoče odplačevati niti investicijskih kreditov, še manj pa je možnosti za nove naložbe v letošnjem letu. Tako neugodne številke ne veljajo le za postojnsko TMI, temveč bolj ali manj za celotno mesno-predelovalno industrijo v republiki, iz česar lahko sklepamo, da je slaba akumulativnost celotne panoge posledica objektivnih vzrokov, to je predvsem neusklajenih cen na nabavnem in prodajnem trgu.

Če je to res edini ali bistveni vzrok za nezavidljiv ekonomski položaj tako rejcev živine kot tudi predelovalcev mesa, bo zanimivo ugotavljati čez nekaj časa, ko naj bi se že pokazali spodbudni učinki sklepa republiškega izvršnega sveta, s katerim je od 18. septembra naprej določil nove proizvajalčeve prodajne cene za mlado govedo, mesnate prašiče in piščance, na osnovi teh pa tudi nove drobno-prodajne cene mesa. Podražitev naj bi sčasoma predvsem napolnila mesnice, najprej pa spodbudila rejce, da bi pitali več živine in zakrpala luknje v računih mesno-predelovalnih organizacij, saj ima podražitev gotovo tudi ta namen, da odpravi neusklajene cene na nabavnem in prodajnem trgu.

Sestav zaposlenih in osebni dohodki

Preden začnemo z analizo mesno-živilskega trga si pogledajmo še, koliko je v TMI zaposlenih in kakšne osebne dohodke prejema.

Lani je bilo v TMI zaposlenih 197 delavcev, kar je enako kot leto poprej in 9 več kot pred petimi leti. Med temi je največ kvalificiranih delavcev (96), čeprav jih je še vedno premalo, ravno tako primanjkuje visoko kvalificiranih delavcev, predvsem mesarjev v proizvodnji. Kakšne poprečne osebne dohodke so lani in predlani prejeli v TMI je razvidno iz spodnje tabele:

TMI	4.360 (1978)	5.609 (1979)
DO Nanos	5.655	6.755
SOZD		
Mercator	5.665	7.056
Gospodar. občine		
Postojna	5.407	6.734

Ceprav so osebni dohodki v TMI naraščali hitreje kot dohodek oziroma produktivnost, pa znatno zaostajajo za drugimi poprečnimi osebnimi dohodki v občini in sodu. Zaradi nizkih osebnih dohodkov in težkih delovnih razmer (vlaga, mraz, preprih, težje fizično

delo) delavci iz TMI odhajajo bolj kot je to običajno in se zaposlujejo tam, kjer je delo lažje in plačilo večje. Odhajanje povzroča večje organizacijske težave zlasti v proizvodnji, kar pomeni nemalokrat nižjo produktivnost.

Vzroki za izgubo in slabo poslovno uspešnost

so subjektivni ali notranji in objektivni ali zunanji.

Subjektivni vzroki:

1. Prepočasno preraščanje iz trgovske v proizvodno organizacijo oziroma še vedno prevelik delež v prodaji svežega mesa in premajhen delež mesnih izdelkov, ki dajo več dohodka.

dobivali premij in regresov kot jih dobivajo slovenski rejci.

7. Lanski investiciji v mesno-predelovalnem obratu in klavnici z neugodnimi kreditnimi pogoji.

8. Od 12. decembra lani postojnsko in notranjsko področje ne velja več za turistično področje, kar pomeni, da TMI tu ne more več prodajati svežega mesa za 5% dražje, kar seštetu pod črto pomeni zmanjšanje dohodka za približno 4 milijone dinarjev.

9. Slab sistem nagrajevanja, šibka delovna in samoupravna disciplina.

Objektivni vzroki:

1. Nered na prodajnem in nabavnem trgu: Za prodajni trg je

zaradi inflacije. Nabavni trg pa se zapira v velike agroživilske komplekse in je zaradi tega ponudba klavne živine pičila oziroma je sploh ni. Zaradi dražitev reprodukcijskih materialov kmetijski kombinati in zadruga pritiskajo na določevalce odkupnih cen, naj jih zvišujejo oziroma zahtevajo od mesno-predelovalne industrije, da kreditira repromaterial pri vzreji živine. Posledica takih razmer na obeh trgih je seveda slaba poslovna uspešnost mesno-predelovalne industrije.

Za TMI je bilo posebej težko zadnje polletje preteklega leta. Vedeti namreč moramo, da je proizvajalčeva cena živine izhajala iz cene koruze 2,60 din/kg, dejansko pa je bila cena koruze lani 5,00 din/kg, kar je povzročilo zvišanje odkupnih cen, sprejeti samoupravni sporazumi pa zato niso vzdržali. Podatki kažejo, da so bile proizvajalčeve prodajne cene višje poprečno za 4,10 din/kg žive teže pri govedu in za 7,70 din/kg žive teže pri prašičih, živine pa je bilo tudi bistveno manj. Ker znaša

grama TMI v Mercatorjevo malo-prodajo.

3. Podražitev surovine za mesne izdelke: sveže meso se je podražilo v začetku decembra lani, mesni izdelki pa šele konec meseca marca, kar je zmanjšalo dohodek.

Ukrepi za odpravo izgube

Že pri nizanju samih vzrokov za izgubo so se takorekoč sami po sebi ponujali tudi odgovori oziroma ukrepi, kaj storiti za boljše poslovno uspešnost. Poudarimo še enkrat in posebej najvažnejše, predvsem pa tiste, ki so subjektivnega značaja, saj na zunanje, to je objektivne vzroke in posledice TMI sama po sebi ne more in niti nima večjega vpliva.

Med ukrepi za sanacijo izgube navedimo najprej hitrejši združevanje sredstev na dohodkovni osnovi, večjo produktivnost dela in boljšo izrabo delovnega časa, manjšo rast zaposlovanja in zmanjševanje stroškov, skrajno varčevanje z energijo, izvoz izdelkov, omejevanje investicij in vseh

Kraški pršut in zašink v poskusni sušilnici v Tovarni mesnih izdelkov.

klavnost pri govedu 54%, pri prašičih pa 70%, to pomeni, da so v drugi polovici lanskega leta klavnice izgubljale pri kilogramu svežega govejega mesa 7,60 din, pri

oblik porabe ter kakovostnejše samoupravne odnose.

To so seveda splošna prizadevanja našega gospodarstva v tem trenutku, ustavimo se še pri nekaterih ukrepih, bolj specifičnih za TMI:

- povezovanje s poslovnimi partnerji, s katerimi ima sozd že trajne poslovne odnose;
- prodajati izdelke na širšem jugoslovanskem tržišču in poskušati celo z izvozom;
- zaradi vse večjih prevoznih stroškov oskrbovati s svežim mesom predvsem bližnja področja, oskrbo na drugih področjih zmanjšati, hkrati pa povečati prodajo izdelkov preko Nanosove in Mercatorjeve maloprodaje; lani je Mercatorjeva maloprodaja sprejela le 1,52 odstotka, Nanosova pa 3,68 odstotka izdelkov iz TMI;

- iz dosedanjega naročila pitanja živine v lastni kooperaciji preiti na nov način preskrbe s surovinami, to je, vlagati sredstva na osnovi dohodkovnih odnosov v neko ali več organizacij, ki se ukvarjajo s pitanjem živine. Tu posebej mislijo na kmetijske organizacije v sodu (s KK Sevnica so že sodelovali) in bližnje kmetijske organizacije. Dosedaj so dobivali in dobivajo živino oziroma meso predvsem iz Srbije in Hrvaške (prašiči in lastno kooperacijsko pitanje), iz Pivke (piščančje meso) in iz Kmetijske zadruge Postojna. Zlasti za hrvaški in srbski trg z živino velja, da ne poznata dogovorjenih odkupnih cen, pač pa se te oblikujejo prosto glede na ponudbo in povpraševanje, zato so tam cene enkrat veliko višje kot v Sloveniji, drugič pa spet nižje;

- proizvodni program spremeniti tako, da bo kar najmanj odvisen od nihanja ponudbe surovin, kar pomeni čimveč trajnih izdelkov in izdelkov iz piščančjega mesa;

- poskrbeti za čimboljšo preskrbo potrošnikov, zlasti s svežim mesom;

- delavce nagrajevati po delu in jih tako moralno in materialno spodbujati;

- v občini ustanoviti SIS za preskrbo, ki bo s prelivanjem sredstev ali iz proračuna kril izgubo pri prodaji svežega mesa.

Kaj za vse to pomeni nedavno zvišanje proizvajalčevih in maloprodajnih cen mesa je morda v tem trenutku še prezgodaj reči, saj vsi učinki podražitve ne bodo kar takoj dali rezultatov, nekatere pa bo gotovo zmanjšala tudi inflacija in veriga drugih podražitev. O tem več prihodnjik, ko se bomo obrnili tudi na ljubljansko Tovarno mesnih izdelkov.

Slovensko tržišče je z mortadelo že zasičeno, zato bo morala postojnska TMI zanjo najti tržišče še drugje.

2. Šele letos se je začelo tesnejše sodelovanje in povezovanje s Perutninskim kombinatom Pivka (izdelki iz piščančjega mesa), ker so lani predvsem uvajali novo tehnologijo za izdelavo mortadele.

3. Slaba organizacija dela, omejene proizvodne zmogljivosti, ozka grla v proizvodnji in fluktuacija delovne sile.

4. Neučinkovito sodelovanje z nekaterimi tozdi Nanosa, ki se niso vključevali v komercialno sodelovanje s TMI (težave s prodajo mortadele v Nanosovi maloprodaji).

5. Padec prometa na maloobmejnem področju zaradi podražitve svežega mesa in bencina in slabše oskrbe tega področja s svežim mesom.

6. Velik izpad dohodka v predstavništvu Zagreb, ki je lani 30. septembra prenehalo poslovati. To predstavništvo se je ukvarjalo s kooperacijskim pitanjem živine, ki pa je bilo zaradi visokih cen krmil nerentabilno. Ker so pitali živino izven Slovenije, tudi niso

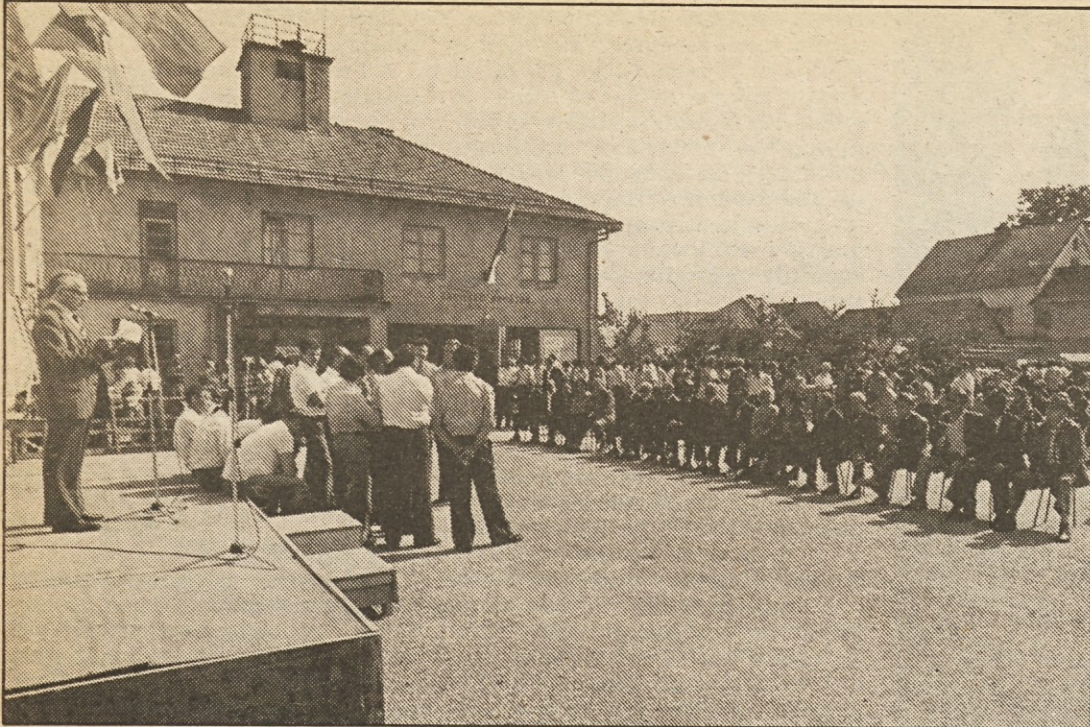
Skladišče z izdelki, pripravljenimi za prodajo.

Vse foto: Jože Rozman

značilno, da so cene svežega mesa administrativno določene zaradi ohranjanja življenjske ravni prebivalstva in se ne spremenijo niti

kilogramu svežega svinjskega mesa pa okoli 11,00 din.

2. Neizpolnjeni dogovori o prodaji izdelkov proizvodnega pro-

Prireditve v Novi vasi se je udeležilo 20 še živčih članov nekdanjih društev kmečkih fantov in deklet s področja občine Cerknica.

Pisana povorka kmečkih del in opravil ter tekmovalcev združenih enot je množico preselila na bližnji travnik, kjer so se odvijala vsa tekmovanja.

Tretje srečanje kmetov v Novi vasi

Matjaž Marinček

Kmetijska zadruga Cerknica gradi tudi na tradiciji

Čudovito popoldne prve nedelje v septembru je v Novo vas na Blokah privabilo množico krajanov in okoličanov. Zgrnili so se na 3. tradicionalno srečanje kmetov, ki je bilo letos hkrati tudi praznovanje 45-letnice ustanovitve društev kmečkih fantov in deklet na področju občine Cerknica. Prireditve je pripravila M-Kmetijska zadruga Cerknica.

V slavnostnem govoru je Lojze Ule, nekdanji tajnik Društva kmečkih fantov in deklet v Grahovem, orisal razvoj in pomen teh društev.

Splošna gospodarska kriza, ki je trajala od leta 1929 pa skoraj do 2. svetovne vojne, ni prizadela le delavskega razreda, temveč tudi kmečki živeli. Tedanji režim in meščansko buržuazne politične stranke so imele za brezupno težak položaj kmečkega človeka gluha ušesa. Kmet je bil predmet neusmiljenega izkoriščanja in barantanja med strankami, ki so se borile le za svoje stolčke pri delitvi oblasti.

Da bi si kmečki živeli izboljšal svoj gmojni in socialni položaj v tedanji družbi, je po zgledu delavstva pričel snovati svoje stanovske organizacije. Prvo društvo kmečkih fantov in deklet (DKFD) je bilo ustanovljeno 4. novembra 1923 v Brezovici pri Ljubljani, na

sedanjem območju občine Cerknica pa so bila okrog leta 1935 ustanovljena društva v Gorenji Otavi, Grahovem, Rakeku, Ravniku, Loški dolini in na Blokah.

Društva so organizirala kmečko mladino in ji nudila vsestransko pomoč, jo vzgajala v kmečkem duhu in državni zavesti, gojila slogo, tovarštvo ter zdravo in trezno življenje med člani ter delovala za izboljšanje gmojnega in socialnega položaja ljudi na vasi. V delovne društve so aktivno posegli tudi komunisti in somišljeniki, po napotilih partije.

Društva so prirejela tabore kmečke mladine, združene s tekami koscev, žanjic in grabljic, organizirala kolesarske, šahovske in dramske sekcije, smučarska tekmovanja, lastne knjižnice in pevske zборе, strokovna predavanja o gospodarskih, kulturnih, zdravstvenih in ostalih vprašanjih, ki so zanimala takratno mladino in prebivalstvo.

Posebno pomembni so bili omejeni tabori kmečke mladine, ki so vselej izžvenili v mogočne manifestacije prebujajoče se kmečke zavesti. Posebna značilnost na teh taborih je bilo pozdravljanje s stisnjeno pestjo, kar je bilo pozneje tudi pozdrav borcev med NOB. Himna Zveze kmečkih fantov in deklet je bila znana borbeni pesem »Nabrusimo kosce«, ki so jo povzeli tudi prvi borci med NOB.

Pri osveščanju kmečke mladine je pomembno vlogo odigrala tudi »Gruda«, glasilo Zveze in društev kmečkih fantov in deklet, ki je pričelo izhajati leta 1924 in je izhajalo redno, vsak mesec, vse do začetka leta 1941. Kakovost glasila je z leti rasla: postajalo je vse aktualnejše, saj je prinašalo vedno več sestav-

kov o političnem položaju v svetu, opozarjalo na pretečo nevarnost vojne in razgaljalo kapitalistični sistem. Posebej zanimiva in pomembna je bila februarjska, predzadnja številka »Grude« iz leta 1941, ki je na naslovni strani natisnila sliko Matije Gubca in »Puntarsko pesem« (»Le vkup, le vkup uboga gmajna...«).

Ko je KP Slovenije organizirala narodnoosvobodilno gibanje proti okupatorju, se je temu gibanju priključila velika večina članov društev. Tako je na primer DKFD Bloke v povprečju štel 90 članic in članov, skozi vsa leta obstoja društva pa se je v njem razvrstilo približno 130 deklet in fantov; v letih vojne se jih je 85 opredelilo za NOB (kot borci ali aktivisti), 24 pa jih je padlo ali so bili ustreljeni kot talci. Številčno podobni so podatki za DKFD Grahovo.

Društva so torej v letih pred vojno odigrala pomembno vlogo pri prosvetljevanju in revolucionarnem osveščanju kmečke mladine in prebivalstva sploh. Tudi po zmagi narodne in socialistične revolucije, ki jo je organizirala in vodila Komunistična partija, so bili, ko je bilo treba obnavljati porušene domove in razpadlo gospodarstvo, bivši člani DKFD ter poznejši borci in aktivisti NOB med organizatorji in neposrednimi izva-

jalci obnove. Danes, čeprav že starejši in večinoma bolehn, so še vedno med prizadevnimi aktivisti za socialistične in samoupravne družbene odnose, saj jih srečujemo vsepovsod. Seme, zasejano v težkih letih pred vojno in preizkušeno v letih NOB, je torej padlo na rodovitna tla in obrodilo žlahtne sadove, ki se kažejo v naši socialistični in samoupravni stvarnosti.

Nedeljske prireditve v Novi vasi se je udeležilo 20 še živčih članov društev s področja občine Cerknica.

Pisana povorka kmečkih del in opravil se je množično preselila na bližnji travnik, kjer je bila najprej dirka kmečkih delovnih konj, zatem pa tekmovanje koscev in grabljic, nastop športnih konj (preskakovanje ovir, dresura in hitrostna dirka) ter tekmovanja v vlečenju vrvi, nošenju vode (ženske nesejo lesen škaf, poln vode, na glavi preko preprek), hoji s hoduljami in gozdarskih veččinah (drevo je treba podreti tako natančno, da pade na napihnjen balon). Nastopile so ekipe sedmih združenih enot, končna uvrstitev po vseh naštetih tekmovanjih pa je bila takšna: 1. ZE Nova vas, 2. ZE Begunje pri Cerknici, 3. ZE Žilce, 4. ZE Grahovo, 5. ZE Cerknica, 6. ZE Loška dolina in 7. ZE Unec.

V tekmovanju grabljic je zmagala ekipa združene enote Nova vas, druga je bila ZE Žilce, tretja pa ZE Unec.

Polde Kočevar je, čeprav je njegov konj ves čas rinil proti domačemu hlevu, zmagal v dirki kmečkih delovnih konj. Na drugo mesto se je uvrstil Rajko Modic, tretji pa je bil Lojze Lekšan.

Delovna akcija

Ivan Cebek

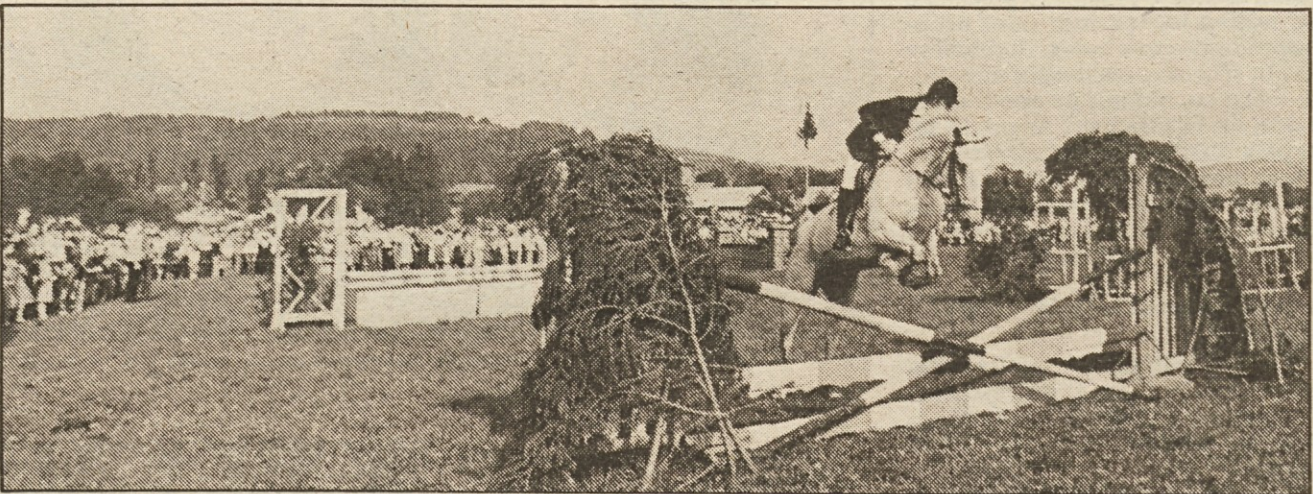

Za čisto okolje

Predzadnjo soboto v avgustu smo se delavci tozda Zaščita-Moda zgodaj zjutraj zbrali na delovni akciji. Prišlo nas je okrog 40, nekateri s sekirami ali krampi, drugi pa celo s traktorji, da smo lahko odpeljali odpadni material in tako počistili okolico naših delovnih prostorov.

Po končani akciji smo si ogledali naše bodoče delovne prostore, ki se jih že vsi močno veselimo in si obnem prizadevamo, da bi se nam želje čimprej uresničile. Ob koncu smo si sami pripravili skromen piknik.

To je bila ena največjih delovnih akcij tozda Zaščita-Moda iz Kidričevega, njen pobudnik pa so bile družbenopolitične organizacije tozda.

Zelo privlačen je bil nastop športnih konj, na sliki pri preskakovanju ovir.

Trim dirka kmečkih delovnih konj: na desni kasnejši zmagovalci, Polde Kočevar, v ospredju na levi pa edina predstavnica nežnejšega spola v tej dirki, ki jo je njen štirinožni prijatelj streljal pred ciljem ne preveč nežno poslal na tla, sam pa je ubral po svoje. Kasneje sta se menda našla...

Se največ navijanja so »pobrali« kosci, ki so se počeno spotili, preden so se prebili skozi gostoto trave in krtine. Zmagala je ekipa ZE Žilce, 2. je bila ZE Nova vas, 3. pa ZE Grahovo.

Vse foto Matjaž Marinček

Kakšnih trideset takšnihle panojev okrog razstavnega prostora je rejce živine privlačilo, opozarjalo in poučevalo.

Živinorejska razstava Krško '80

Matjaž Marinček

Smeli načrti živinorejcev

Sončno nedeljsko popoldne v predmestju Krškega. Govorniki se potijo na začasnem lesenem odru, nedaleč stran mukajo, hrzajo in meketajo na ogled postavljene domače živali, ljudje pa pridno kupujejo lističe za (zadnje čase že obvezno) popoldansko tombolo, gasijo žejo in lakoto v priročnem bifeju na prostem ter modrujejo o reji živine.

Prireditelj kmečkega praznika, ki se je prvo nedeljo v oktobru odvijal pri servisu kmetijskih strojev M-Agrokombinata v Krškem, je bila TOK Kooperacija. Razen živinorejske razstave, h kateri je sodilo ocenjevanje in podelitev nagrad najlepšim živalim, je prireditelj pripravil tudi zanimivo in lepo dišečo razstavo kmečkih jedi, pester spreved kmečkih del in običajev ter veselico, ki so jo spremljali Henčkovi fantje.

Živinoreja je pomembna dejavnost TOK

Govedoreja je prav gotovo najpomembnejša kmečka dejavnost v kmetijstvu občine Krško, precej manj pa redijo prašiče, konje, ovce in ostalo živino. Večina kmečkega prebivalstva dosega približno dve tretjini dohodka s prirejo klavne živine ter proizvodnjo mleka in tako preko živine najbolj intenzivno izkorišča kmetijska zemljišča, delovno silo in predvsem hriboviti travnati svet.

V letu 1966 je bilo na področju občine okrog 8.300 glav živine, zdaj pa jo je kakšnih 700 glav več. Cenijo, da je od tega 6.600 krav in plemenskih telic, 1.800 govejih pitalcev različnih kategorij ter 600 volov, niso pa šteta teleta. V neorganizirani proizvodnji je še nekaj prašičev in konj, v zadnjem času pa so v hribovite predele pripeljali 200 plemenskih ovac.

V organizirano proizvodnjo mleka je vključenih 1.178 kooperantov-proizvajalcev mleka z 2.800 molznicami. V kontrolo mlečnosti in zaroda je vključenih 2.730 krav.

Z organiziranim odkupom mleka sta se proizvodnja in odkup naglo večala. V letu 1964 je bilo odkupljenih samo 360.000 litrov mleka, v letošnjem letu pa v TOK Kooperaciji načrtujejo, da bodo dosegli 5 milijonov litrov. Kljub več kot 10 kratnemu povečanju mleka s proizvodnjo tega niso zadovoljni, saj je vanjo vključenih približno 2.500 do 3.000 molznic. Ta podatek kaže na povprečno kmečko rejo in na zelo slabo produktivnost. Najpogostejši vzroki temu so majhne kmetije, majhne črede in nepravilna prehrana živali. Vseeno pa je treba poudariti, da imajo precej proizvajalcev, ki dosegajo letno nad 15.000 litrov mleka, pa celo takšne, ki dosežejo preko 50.000 litrov mleka s hlevskim povprečjem nad 4.000 litrov. Kar 22 rejcev je v lanskem letu oddalo TOK Kooperaciji več kot 15.000 litrov mleka; med njimi so bili na vrhu lestvice Franc Bavec iz Gornjega Leskovca s 33.935 litri, Rudi Možgan iz Veniš s 36.094 litri in Alojz Jordan iz Dobrave, ki je oddal celo 52.501 liter mleka.

Vse proizvedene količine mleka odkupijo Ljubljanske mlekarne, s

katerimi TOK Kooperacija že vrsto let solidno sodeluje. V kritičnih trenutkih vedno naletijo na razumevanje in s skupnimi napori rešujejo probleme v korist razvoja živinoreje na tem področju.

Podatki iz preteklega leta kažejo tudi na številčni in količinski porast odkupa klavne živine; odkupljenih je bilo 1.450 glav goveje živine ali 735 ton mesa in približno 2.000 telet, od katerih je šla večina v pogodbeno pitanje, le manjši del pa v zakol. To so razmeroma ugodni podatki porasta odkupa živine in proizvodnje mesa po kmetiji, saj so posamezni kmetje dosegli tudi preko 11 ton mesa po kmetiji.

Kako naprej?

Živinoreja in skrb zanjo sta bili v občini Krško v preteklosti nekoliko odrinjeni v stran. Životarili sta v senci obnove sadjarstva, vinogradništva in ostalih panog oziroma ostalega razvoja. Vse večje potrebe po živilih živalskega izvora,

Andrej Petelin, predsednik Zadrzne zveze Slovenije, je imel precej težav, preden je eni od nagrajenih živali uspel okrog vratu obesiti zvonec.

predvsem po mleku in svežem mesu, pa so privedli do razmišljanja, kako ustvariti boljše pogoje za dvig in razvoj živinorejske proizvodnje. Kot najbolj primerna oblika je bila sprejeta kooperacijska pogodbeno proizvodnja, ob izkori-

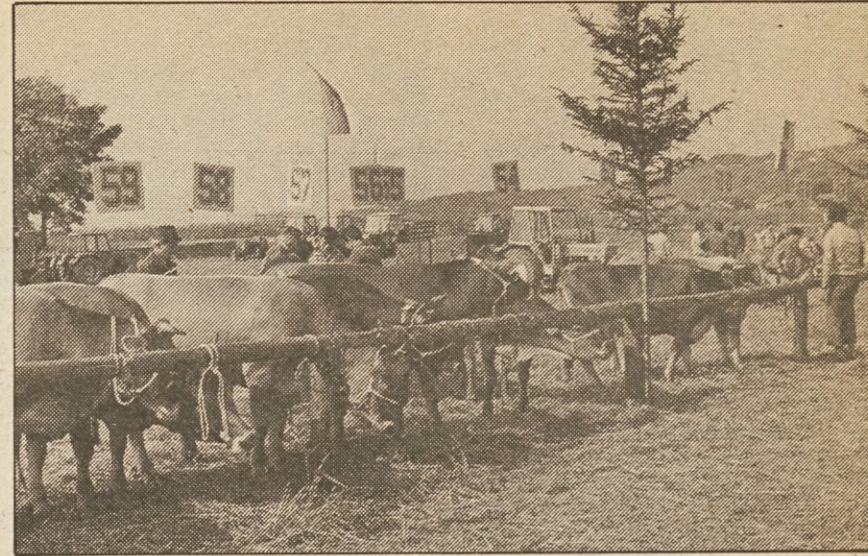

Direktor TOK Kooperacija, Ivan Kozole, je prevzel posebno priznanje, ki ga je temeljni organizaciji kooperantov M-Agrokombinata dodelila Zadrzna zveza Jugoslavije, podelil pa predsednik Zadrzne zveze Slovenije.

Nič bolje se ni godilo Stanetu Nunciću, direktorju delovne organizacije Mercator-Agrokombinat Krško.

ščanju vseh hlevskih zmogljivosti lastne proizvodnje. Uspehi prizadevanj in nove organiziranosti so opazni. Pospeševalna služba je pričela s sistematičnim preusmerjanjem kmetij, aktivirani sta bili selekcijska in re-

30 rejcev je pripeljalo na razstavo in v ocenitev 65 glav živine.

produkcijska služba, v kateri se vključuje tudi Veterinarska postaja Brestanica. V lanskem letu je bilo izdelanih 35 ureditveno investicijskih programov, od katerih je 20 novogradenj ter 15 adaptacij in prilagoditev s skupno zmogljivostjo 650 stojišč.

Zemljišča so razdeljena na približno 4.000 kmetij, od katerih je 1.000 zaščitnih, na ostalih pa gospodarijo tako imenovani polkmetje. Razpoložljive površine travnikov in pašnikov lahko ob intenzivni obdelavi in upoštevanju ter uporabi znanih agrotehničnih izkušenj prenesejo obremenitev dveh glav goveje živine na hektar. S stališča SLO pa velja predvsem poudariti ekstenzivno izkoriščanje hribovitih predelov Bohorja in Gorjancev z ovčereje.

Da bi dosegli ambiciozne načrte, bodo poleg strokovne službe morali odigrati pomembno vlogo družbeni ukrepi in odnos do te panoge, investicijske naložbe bank in hranilno kreditnih služb, učinkovito delo selekcijske in pospeševalne službe ter močno sodelovanje veterinarskih služb pri reprodukciji, poseben pogoj pa je seveda velika volja in pripravljenost proizvajalcev samih ter opušanje stare miselnosti.

Osnovna vodila pri izdelavi srednjeročnega načrta za obdobje 1981 do 1985 so, da morata živinoreja in prašičereja temeljiti na do-

in sprejetju selekcijskega programa za posamezne pasme v Sloveniji se služba oskrbuje s semenom iz slovenskih osemenjevalnih središč. Pri reprodukciji govedi so problemi v razdrobljenosti in oddaljenosti kmetij ter v pomanjkanju kadrov. Vse večje so namreč želje rejcev za osemenjevanje na domu.

Na območju je potrjenih 10 plmenskih bikov za prirodni pri-pust, ki zaskočijo letno 600 krav. Bilo je precej »črnih«
pripustov pri kravah, ki pa jih medobčinska kmetijska inšpekcijska služba uspešno zatira. V lanskem letu je bilo opravljenih že 3.288 osemenitev, od tega približno 20% s semenom mesnih pasem.

Zadnja živinorejska razstava na območju M-Agrokombinata Krško je bila leta 1970. Skoraj polovica takrat predstavljenih živali je bila brez poretka in z nizko proizvodnjo. Leta 1977 je delovna organizacija sedelovala na regijski živinorejski razstavi v Brežicah.

Na letošnjo razstavo je 30 rejcev živine pripeljalo 65 glav govedi, ki so bile razvrščene v tri kategorije: stare krave (od 3. laktacije naprej), mlade krave (v 1. in 2. laktaciji) in telice.

V kategoriji starejših krav je 15 rejcev predstavilo 21 živali. Prvo mesto je osvojila šest in polletna krava Srna rejca Kristla Kranjca iz Presladola 62, ki je v 3. laktaciji

Krava Srna rejca Kristla Kranjca je v kategoriji starejših krav (od 3. laktacije naprej) osvojila I. mesto.

ma pridelani krmni. Zato je TOK Kooperacija v program intenzifikacije vključila preko 8.000 ha zemljišč, kar bi omogočilo v letu 1985 zrediti in pridobiti 7 milijonov litrov mleka, 3.500 telet, 2.500 glav 500 kilogramskih govedi, 500 glav ostale govedi, 1.600 ovac, 400 konj in 20.000 prašičev.

Zmogljivosti površin v občini Krško so še mnogo večje, saj se 35.000 ha ozemlja razteza od severnih pobočij Gorjancev preko rodovitne nižine krškega polja do Save, kjer ravnina počasi valovi v Zasavskem hribovju in pobočjih Bohorja. Prisojna pobočja so ugodna za nasade vinogradov, sadovnjakov in jagodičevja, ravninski predeli pa nudijo obilo možnosti za pridelovanje rastlinske krme. Zemljišč, travnikov in pašnikov, ki so primerna za uporabo v živinoreji, je okoli 16.000 ha, od tega odpade 7.000 ha na njivske površine.

Razstava: pregled trenutnega stanja v živinoreji

Osemenjevanje govedi na področju M-Agrokombinata opravljajo Posavski veterinarski zavod Brežice, PE Brestanica. Pred nekaj leti so dobivali seme iz hrvatskih osemenjevalnih središč. Po reorganizaciji veterinarske službe

Janez Albram, vodja ekipe mladih zadržnikov M-Agrokombinata na letošnjem regijskem tekmovanju traktoristov, prejema iz rok Staneta Nuncića pokal z doseženo I. mesto. Ker je ekipa prehodni pokal osvojila že tretjič zapored, ji ostane v trajno last. Vse foto Matjaž Marinček

dala celo 5.247 litrov mleka s 4,05 odstotno toľščo. Na drugo mesto se je uvrstila Cveta rejca Janeza Žarna iz Nemške vasi, tretje mesto pa sta si delili Sora in Banja rejcev Rudija Možgana iz Veniš in Jožeta Grozine iz Zalok.

V kategoriji mlajših krav so strokovnjaki ocenjevali 31 živali, ki jih je pripeljalo 20 rejcev. Zmagala je Reka rejca Rudija Možgana, ki je v prvi kontroli 2. laktacije dala kar 25,2 litra mleka. Druga je bila Soja rejca Rudija Cekute iz Dol. Prekope, ki je že v drugi kontroli 1. laktacije dala 22 litrov mleka s 3,9 odstotno toľščo, tretja pa je bila Roma rejca Alojza Colarića s Podbočja.

Med trinajstimi telicami desetih rejcev je komisija za izbor najboljših živali, ki so jo sestavljali prof. dr. Jože Frčej, mag. Bojan Mendel in mag. Miroslav Mikeln, prisodila prvo mesto telici Vidri rejca Gabriela Turkaiz Rožnega, drugo mesto pa Cvetki rejca Janeza Abrama iz Dobrave.

Vsem nagrajenim živalim so okrog vratov obesili velike zvonce, obešene na pisanih pletenih trakovih, rejci pa so za nagrado za dosedanj skrb in za spodbudo za naprej dobili denarne nagrade.

Ob polletnem obračunu

Konrad Zupančič

Predvsem težave

Kmetijska proizvodnja je proizvodnja hrane, kar je danes še posebej pomembno zaradi splošnega stanja. Narodi – države, ki imajo dovolj hrane, energije in ostalega naravnega bogastva, so lahko samostojni, neodvisni in tudi neuvrščeni.

Delovna organizacija Mercator – Agrokombinat Krško ima zelo raznovrstne poslovne procese, zato tudi ocena poslovanja ne more biti posplošna in enotna. Letni plani temeljnih organizacij predvidevajo, da bo letos skupnega prihodka 613 milijonov din in dohodka 102 milijona dinarjev.

Kmetijska proizvodnja se razlikuje od drugih dejavnosti, saj se prav v kmetijstvu v največji meri vlaga v prvem polletju, v drugem pa proda proizvodnjo. Velike zaloge v nedovršeni proizvodnji nastajajo iz meseca v mesec od spomladi do jeseni. Ta specifičnost pa pogojuje vezavo zelo veliko obratnega kapitala in s tem tudi obresti, kolikor je ta denar najet pri banki.

TOZD Sadjarstvo in poljedelstvo je bil v prvem polletju pod vplivom pomanjkanja nekaterih reprodukcijskih materialov in delovne sile. Pomanjkanje ureje je povzročilo, da na posestvu Zadovinek niso dognojili koruze, ki je zaradi tega slabša in ni pričakovati predvidenega pridelka. Hladno in deževno vreme je povzročilo povečano nevarnost bolezni, zato je bila tudi poraba sredstev za zaščito rastlin večja. Nakazuje se, da bo TOZD zelo težko ustvaril plnirani dohodek. Posebna komisija je ocenila predvidene pridelke sadja in ugotovila, da bo manj 603 ton jabolk (21%) in 729 ton hrušk (39%), kar skupaj pomeni 26% zmanjšani obseg proizvodnje.

TOZD Trgovina-servisi je posloval pod specifičnimi pogoji, saj je primanjkovalo veliko vrst blaga, ki pomeni dobiček del realizacije. Cene so se povečale, vendar fizični del ni ustrezno porasel, ne po dohodku niti po čistem dohodku.

TOZD Vinogradništvo-kleti je posloval z administrativno določenimi prodajnimi cenami vina, katere se že dolgo niso spremenile. Stroški so se večali iz dneva v dan, zato je rezultat nekoliko slabši. Vzrok za tako stanje je tudi neredno plačevanje računov, ker jih je precej izpadlo iz obračuna.

TOZD Meso Kostanjevica se bori z izrednimi težavami. Prav tako so prodajne cene določene, od kupne cene pa so podvržene ponudbi in povpraševanju. Cene živine so se močno dvignile zaradi velikega povpraševanja izvoznikov in turističnih organizacij in prekupčevalcev. Obstaja nevarnost, da bo prišlo do prekinitve poslovanja zaradi prenizkih cen živine. Če bi se nadaljevala težnja, da potrošnik mora dobiti meso, bi lahko TOZD zašel v velike težave.

TOK Kooperacija je imel v prvem polletju zgubo, ki je nastala samo zaradi sezonskega ustvarjanja dohodkov in stroškov. Stroški so bili v prvem, dohodek pa bo realiziran v drugem polletju (ribez, kumare, jagode, breskve). Začasno bo zguba pokrita iz rezervnega sklada in sredstev SIS za pospeševanje kmetijstva. TOK izvaja tudi dela, ki so široka družbena dejavnost, brez trenutnega dohodka, ki se pojavi pozneje.

Skratka, periodični obračun nazorno kaže, da prihaja poslovanje v obdobje večjih premikov. Stabilizacija kaže trenutno neugodne posledice, kot so večanje materialnih stroškov, zmanjšanje dohodka, ki odreja zmernost OD in ostalih dajatvah, vezanih na dohodek. Skromni ostanek dohodka narekuje, da moramo v drugem polletju skrbeti za smotno izkoriščanje vseh zmogljivosti in rezerv.

Mercator - Agrokombinat KRŠKO

Poročevalec

Sedmega julija je izšla šesta številka **Strokovnih in organizacijskih informacij za združene kmetev** sklopu **Poročevalca**, glasila delavcev in združenih kmetov M-Agrokombinata Krško. Na dvanajstih straneh prinaša obilo novic in koristnih napotkov, skratka, kup zanimivega branja.

Prva stran je najprej posvečena prazničnemu 4. juliju, na drugi strani sledi zapis o strokovnem izletu kmečkih žena občine Krško. Obiskale so Ljubljanske mlekarne, kjer med drugim vsak dan predelajo 15.000 litrov mleka, namoženega na območju občine Krško, potem je osem avtobusov odpeljalo kmečke žene proti Domžalam, kjer so si ogledale moderno usmerjeno poljedelsko-živilnorojsko kmetijo. Izlet so zaključile z ogledom arboretuma v Volčjem potoku, Kamniške Bistrice, Velike planine in nazadnje Trojan.

Strani 3,4 in 5 so namenjene vinogradnikom in prinašajo še nekaj novic o delu Poslovne skupnosti za vinogradništvo in vinarstvo Slovenije v preteklem letu. Ta zapis je nadaljevanje članka iz prejšnje številke. Vsakdo verjetno že ve, da so slovenska vina zaščitena z znakom: vrhunska vina dobijo zlato, kakovostna srebrno in namizna rdečo zaščitno znamko, ki je jamstvo porekla in kakovosti. Merila za podelitev določene znamke ustrezajo mednarodnim zahtevam o kakovosti vina. Krški vinogradniki (tozd Vinogradništvo-kleti) so lani dobili skupaj 290.000 zaščitnih znamk, največ za rdeče vino-cviček. Večji del teh strani je potem namenjen strokovnim priporočilom, napotkom in novim dognanjem o zdravstveni zaščiti in vzgoji trt ter oskrbi tal v vinogradih.

Tudi do »Poročevalca« je segla akcija tisoč delavcev – tisoč sodelavcev. Urednik poziva kmete, naj ne bodo le bralci, ampak tudi pisarji, čeprav morda okorni. Take bodo že v uredništvu zlikali, nadaljuje, problemov, o katerih bi tudi kmetijski proizvajalci lahko pisali, pa žal tako ali tako nikoli ne zmanjka.

Sledi kratek komentar o nedeljskih televizijskih kmetijskih oddajah. V eni od teh bi morali pred kratkim sodelovati tudi nekateri člani sadjarskih in vinogradniških skupnosti iz krškega področja, pa niso, ker ni bilo snemalne ekipe. Zato pa so pred nedavnim sodelovali v oddaji njihovi sosedje, člani sadjarske skupnosti brežiške temeljne organizacije kooperantov.

Sedmega julija letos je bil občni zbor Zadrzne zveze Slovenije. Razpravljali so o urejenih in neurejenih kmetijskih zadevah in ugotovili:

- da v Sloveniji pridelujemo 80 odstotkov potrebne hrane,
- da so namesto 7000 ha zasadili s sladkorno peso za tovarno sladkorja v Ormožu le 3800 ha; vzrok je več, med drugim tudi cena, saj se je v zadnjih štirih letih pšenica podražila za 109 odstotkov, koruza za 81 odstotkov, pesa pa le za 21 odstotkov,
- da se vinogradništvo in sadjarstvo razvijata zadovoljivo, tudi hmeljarstvo po nekajletnem premoru, težave vinogradnikom pa delajo zadržane cene vina,
- da je posebno važna naloga združevanje zemljišč in skupna raba mehanizacije zaradi pocenitve proizvodnje,
- da je zdravstveno zavarovanje kmetov zadovoljivo, slabše pa je urejeno starostno zavarovanje,
- da skladi sredstev za pospeševanje kmetijstva nimajo trajnih virov, zato so sklenili, kako bo 173 članic zadrzne zveze letos združevalo sredstva.

Dveta in deseta stran Poročevalca sta zopet za vinogradnike. Najprej so objavljene številke o lanskem prevzemu grozdja, potem sledi navodilo za letošnji odkup pridelka, ki bo verjetno večji kot lani. Ob sklepanju dvehletnih pogodb za oddajo grozdja so kmetje lahko naročali tudi rigoliranje in trsne cepljenje in se prijavljali za obnovitvene kredite. Na deseti strani je še kratek poziv vsem živilnorojskim, naj ne kličejo brez potrebe veterinarja oziroma naj ga

takoj obvestijo, če je nevarnost že minila, saj gredo stroški sicer na njihov račun.

Na enajsti strani so objavljeni rezultati nedavnih volitev samoupravnih organov v Agrokombinatu, glasilo pa zaključuje seznam srednjih kmetijskih šol, kamor naj se vpiše čimveč mladih, ki želijo kmetovati ali drugače delati v kmetijstvu.

Oglejmo si **sedmo številko Poročevalca** s strokovnimi in organizacijskimi informacijami TOK

Preglejmo še **14. številko Poročevalca**, ki je izšla 27. avgusta v nakladi 500 izvodov. Uredil jo je uredniški odbor, glavni in odgovorni urednik Jože Černoša.

Na prvi strani je poleg pregleda vsebine te številke in citata iz sklepov IX. kongresa ZSS, ki govori o pomenu združevanja dohodka med tozdi, še vest, da v M-Agrokombinatu pripravljajo javno razpravo o osnutku samoupravnega sporazuma o temeljih plana za obdobje 1981–1985 in o polletnem

Trgovina in servis kmetijskih strojev M-Agrokombinata v predmestju Krškega.

Kooperacije. Izšla je prvega avgusta na štirih straneh.

Vinogradnike opozarja, da pravočasno zaščitijo trto pred drugo generacijo grozdnih sukačev, ki povzročajo gnitje grozdja. Navedena so različna zaščitna sredstva in navodila o roku in koncentraciji škropljenja.

Hranilno-kreditni odbor pri TOK Kooperacija je razpisal natečaj investicijskih sredstev za leto 1981. Kmetom bodo odobrili kredite v višini 50 do 60 odstotkov investicijske vrednosti in sicer skupno za 12 ha nasadov jablan, 2 ha breskev, 20 ha vinogradov, 10 ha ribezovih nasadov in 5 ha jagod. Živilnorojski bodo lahko dobili posojila za 6 novih hlevov in 6 prenovljenih hlevov ter za 28 hlevov za prašičerejo; s krediti bodo kmetje lahko kupili tudi plemenske živali (telice, krave, svinje, ovce, konje) in kmetijske stroje.

Na zadnji strani sta dve krajši novici. Prva na kratko povzema zapisnik seje Reprodukcijske skupnosti za mlekarstvo Slovenije, kjer so razpravljali o proizvodnji in predelavi mleka, točneje, o pospeševanju in regresiranju proizvodnje in o velikih stroških pre-

obračunu. O slednjem je na drugi strani Poročevalca pisal vodja planskoanalitskega sektorja Konrad Zupančič, kar lahko kot ločen članek preberete v tej številki Mercatorja. Urednik Poročevalca uspešno uresničuje zastavljeno uredniško politiko, saj pridobiva nove, strokovno podkovane sodelavce.

Na osrednjih straneh sta dve številčni tabeli. Prva kaže rezultate poslovanja v letošnjem prvem polletju in je lahko dodatek k prej omenjenemu članku, druga je popravljena tabela nekaterih kazalcev iz periodičnega obračuna za prvo polletje 1980, ker je imela prvotno objavljena tabela nekaj napak.

Sledi razpis javne obravnave o spremembi in dopolnitvi statuta in samoupravnega sporazuma o združitvi dela delavcev tozda Trgovina-servisi. Spremenila naj bi se en člen statuta in en člen samoupravnega sporazuma, ki govorita o imenovanju direktorja temeljne organizacije. Žal nista navedena

stara člena, zato nepoučen bralec ne more izvedeti, za kakšne spremembe dejansko gre.

Iz majhne tabele o številu zaposlenih v prvem polletju 1980 izvedemo, da je v delovno organizacijo v tem času prišlo 41 novih delavcev, odšlo jih je 27 (index 103,4). Največ prišlekov se je zaposlilo v tozdu Sadjarstvo-poljedelstvo (11), tozd Meso Kostanjevica in Delovna skupnost skupnih služb pa imata po delavca manj kot lani.

Da je pripravljen predlog sprememb in dopolnitev Samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med Delovno skupnostjo sozda in delavci tozdov in delovnih organizacij, združenih v sozd Mercator, obvešča Poročevalec svoje bralce na šesti, zadnji strani. Spremenjen in dopolnjen sporazum se bo prilagodil spremembam, ki so nastale v zadnjih letih, zlasti pa bo upošteval zakon o skupnih osnovah svobodne me-

njave dela, zakon o sistemu družbenega planiranja, samoupravni sporazum o združitvi v sozd Mercator in dosedanje izkušnje pri izvajanju samoupravnega sporazuma med Delovno skupnostjo in temeljnimi organizacijami. Spremembe in dopolnitve bodo sprejete predvidoma na referendumu jeseni. Nov samoupravni sporazum bo tako določal vrsto del in nalog z obsegom in zakonitostmi, število in strokovnost delavcev za opravljanje dogovorjenih nalog ter osnove in merila za pridobivanje celotnega prihodka oziroma dohodka Delovne skupnosti.

K temu je treba dodati še to, da članek, ki govori o širših, lahko bi rekli sozdovskih zadevah, objavljen pa je v internem glasilu delovne organizacije, vsekakor zasluži pozornost, avtor pa pohvalo, saj se glasilo tako ne zapira v ozke lokalne meje, svoje bralce pa opozarja na nekaj, kar sicer za njih ni najvažnejše, v združenem delu pa vseeno bistveno.

Jože Rozman

Zapisi ispod teže

● Investicije su kao začín. Preteraš li sa njima – štípa zajednički stomak.

● ● ●

● Budućnost treba da nam stigne do teže. A ne ispod nečijih težgi.

● ● ●

● Neki za napredovanje u karijeri ne biraju sredstva. Izbrali su savest na rasprodaji.

● ● ●

● Da bi stomak živeo na visokoj nozi, treba kičmu privikavati na niske udarce.

● ● ●

● Dohodak je kao tesna cipela. Deset prstiju treba sami sebi da pronađu put.

Pera Srečković

delave mleka. Druga novica je pravzaprav opozorilo vsem ki uporabljajo najrazličnejša struena in druga kemična zaščitna sredstva za varstvo rastlin, naj se točno držijo vseh navodil, da ne bi prišlo do nesreč ali nepotrebne škode.

Poročevalec sedaj na višku kmetijske sezone prihaja pred bralce pogosteje in po potrebi, kot to narekujejo napotki za posamezna kmetijska opravila. Priprave na trgatve tudi spodbujajo urednika in bralce k pogostejšim vingradniškim obvestilom, ki so gotovo koristna in večkrat ilustrirana z nazornimi slikami. Če vemo, da nekateri kmetje **Poročevalca** shranjujejo kot knjigo napotkov, potem je o pomenu takega obveščanja skoraj vse povedano.

MERCATOR – EMBA, živilska industrija, p.o., Ljubljana, Slovenčeva 21
 MERCATOR – ROŽNIK, trgovina na drobno, n.sub.o., Ljubljana, Aškerčeva 5,
 TOZD Gradišče, trgovina na drobno, n.sub.o., Trebnje, Golijev trg 11,
 TOZD Grmada, trgovina na drobno, n.sub.o., Ljubljana, Vojkova 45
 TOZD Dolomiti, trgovina na drobno, n.sub.o., Ljubljana, Tržaška 37/b,
 TOZD Golovec, trgovina na drobno, n.sub.o., Ljubljana, Mesarska 6,
 TOZD Veleblagovnica Beograd, trgovina na drobno, n.sub.o., Novi Beograd, Ul.
 Palmira Togliattia 7,
 TOZD Metlika, trgovina na drobno, n.sub.o., Metlika, Cesta bratstva in enotnosti 58,
 TOZD Preskrba, trgovina na drobno, n. sub.o., Tržič, Trg svobode 27
 MERCATOR – VELEPRESKRBA, proizvodnja, trgovina in storitve, n.sub. o., Ljub-
 ljana, Ciril-Metodov trg 1
 TOZD Hladilnica, hladilniška dejavnost, n.sub.o., Ljubljana, Mesarska 6,
 TOZD Investa, inženiring, n.sub.o., Ljubljana, Ciril-Metodov trg 1,
 TOZD Standard, trgovina na drobno, n.sub.o., Novo mesto, Glavni trg 3,
 TOZD TMI, tovarna mesnih izdelkov, n.sub.o., Ljubljana, Mesarska 1,
 TOZD Grosist, trgovina na debelo, s. sub. o., Ljubljana, Oražnova ulica 12,
 TOZD Trogomet, trgovina na drobno, s. sub. o., Kočevje, Ljubljanska c. 18,
 MERCATOR – RUDAR, trgovina na debelo in drobno ter gostinstvo, n.sub.o., Idrija,
 Ljubljanska 5
 TOZD Preskrba, trgovina na debelo, n.sub.o., Idrija, Mokraška vas,
 TOZD Univerzal, trgovina na drobno, n.sub.o., Idrija, Ljubljanska 5
 MERCATOR – HOTEL-GOSTINSTVO, gostinske, hotelske in kavarniške storitve,
 n.sub.o., Ljubljana, Trg prekomorskih brigad 4
 TOZD Kavarna Evropa, n.sub.o., Ljubljana, Gosposvetska 2,
 TOZD Kavarna-bar Nebotičnik, n.sub.o., Ljubljana, Kidričeva 1
 MERCATOR – IZBIRA PANONIJA, trgovina na drobno in debelo, n.sub.o., Ptuj,
 Osojnikova 1
 TOZD Veleprodaja, n.sub.o., Ptuj, Osojnikova 1,
 TOZD Maloprodaja, n.sub.o., Ptuj, Osojnikova 1,
 TOZD Zaščita, proizvodnja zaščitnih sredstev, n.sub.o., Kidričevo,
 (V nadaljnjem besedilu: TOZD)
 DELOVNA SKUPNOST SOZD Mercator, Ljubljana, Aškerčeva 3,
 DELOVNA SKUPNOST MERCATOR – ROŽNIK, Ljubljana, Aškerčeva 5,
 DELOVNA SKUPNOST MERCATOR – INTERNA BANKA, Ljubljana, Aškerčeva 3
 sklenejo naslednji

SPORAZUM O NOVI DELITVI UPRAVNIH-POSLOVNIH PROSTOROV NEPREMIČNIN V LJUBLJANI, Emonska 8, Aškerčeva 3, Aškerčeva 5, Gorupova 5, Oražnova ul. 12.

1. člen

TOZD ugotavljajo, da so se TOZD, ki so sklenile dne 25. 10. 1974 posebni pismeni sporazum o razporeditvi sredstev, pravic in obveznosti podjetja Mercator Ljubljana, n. sub. o. na TOZD, statusno preoblikovale, združile v nove delovne organizacije in se nato združile v SOZD Mercator n. sub. o. Zaradi tega so nastale tudi spremembe v koriščenju poslovnih prostorov in opreme, kot so bili ti razdeljeni po določitih 3. člena že citiranega posebnega pismenega sporazuma.

Glede na nastalo situacijo se podpisnice dogovarjajo za novo delitev upravnih prostorov s pripadajočimi zemljišči in opreme iz 3. člena že citiranega pismenega sporazuma, in sicer tako, da so predmet nove delitve in uporabe poslovnih prostorov in pripadajočih zemljišč na posamezne OZD, naslednje nepremičnine:

- **stavba Emonska 8**, stoječa na parceli številka 79/1, k. o. Krakovsko predmestje, stavbišče z dvoriščem in vrtom, v skupni izmeri 697 m²,
- **stavba Aškerčeva 3**, z dvoriščno stavbo (AOP), stoječi na parceli številka 79/2, k. o. Krakovsko predmestje, stavbišče z dvoriščem, v skupni izmeri 924 m²,
- **stavba Aškerčeva 5**, stoječa na parceli št. 94, k. o. Krakovsko predmestje, v izmeri 261 m² in vrt, parcela št. 87, v izmeri 613 m²,
- **stavba Gorupova 5**, stoječa na parceli št. 132, k. o. Krakovsko predmestje in parceli št. 71/5, vrt, iste k. o., sedaj dvorišče, v skupni izmeri 390 m²,
- **in novozgrajeni provizorij na Oražnovi ulici 12**, stoječ na parceli št. 77/2, k. o. Gradiško predmestje, po lokacijskem dovoljenju št. 351-541/76, z dne 2. 9. 1976, SOB Ljubljana Vič-Rudnik, Parcela, na kateri stoji provizorij, bo naknadno odmerjena.

2. člen

Dalje podpisnice ugotavljajo, da na dan sklenitve tega sporazuma, zasedajo poslovne prostore v nepremičninah iz 1. člena tega sprazuma na-

slednje OZD, združene v SOZD Mercator, n. sub. o., in sicer:

SOZD Mercator n. sub. o. – delovna skupnost,

MERCATOR – ROŽNIK, n. sub. o. – delovna skupnost,

MERCATOR – VELEPRESKRBA, n. sub. o., TOZD Grosist, n. sub. o.,

MERCATOR – INTERNA BANKA, o. sub. o.

3. člen

a) TOZD Grosist, n. sub. o. odprodaja in prenese prostore, ki jih je zasedal v času sklenitve posebnega pismenega sporazuma o o razporeditvi sredstev, z dne 25. 10. 1974, kot družbeno lastnino, v uporabo Delovni skupnosti SOZD Mercator ter v idealno soupravljanje kot imetnikom pravic upravljavanja vsem TOZD in enovitim DO, združenim v SOZD Mercator n. sub. o.

Podpisnice ugotavljajo, da znaša skupna površina prostorov, navedenih v prvem odstavku tega člena, skupno 925,25, od tega 743,65 m² čistih pisarniških prostorov in 181,60 m² ostalih prostorov.

Hkrati s poslovnimi prostori, navedenimi v prvem odstavku tega člena, odprodaja in prenese TOZD Grosist n. sub. o. tudi zemljišča pripadajoča stavbam:

- na Aškerčeva 3, v vrednosti 308.640. – din,
- na Aškerčeva 5, v vrednosti 100.761. – din,
- na Gorupovi 5, v vrednosti 92.646. – din.

Kupnina za odprodane poslovne prostore znaša 4.800.000. – din, za zemljišča pa 502.047. – din, skupno torej 5.302.047. – din, ki jo poravnava Delovna skupnost SOZD Mercator v 108. mesečnih obrokih po 49.093. – din.

Natančnejše podatke prodaje uređita TOZD Grosist, n. sub. o. in Delovna skupnost SOZD Mercator, s posebno pogodbo.

b) TOZD Grosist, n. sub. o. začasno uporablja kot najemnik še naslednje prostore:

- celotno stavbo Oražnova ulica 12,

– v hiši Aškerčeva 5: pritličje
 eno sobo v izmeri 20 m²,
 I. nadstropje desno:
 eno sobo v izmeri 20 m²,
 eno sobo v izmeri 20 m²,
 eno sobo v izmeri 5,13 m²,
 eno sobo v izmeri 6,12 m²,
 eno sobo v izmeri 11,55 m².

Za koriščenje zgoraj navedenih prostorov plačuje TOZD Grosist, n. sub. o. mesečno najemnino Delovni skupnosti SOZD Mercator, ki ne sme presegati višino mesečnega obroka, ki je določen za odplačevanje kupnine po prejšnji a) točki tega člena.

TOZD Grosist, n. sub. o. se dalje zaveže, da bo takoj, ko bo zgrajen poslovni center v Ljubljani, v Slovenčevi ulici, predvidoma v letu 1981, izpraznil vse poslovne prostore, navedene v prvem odstavku te točke ter jih izročil v uporabo Delovni skupnosti SOZD Mercator, razen prostorov v I. nadstropju desno, v hiši Aškerčeva 5, ki jih izroči v uporabo Delovni skupnosti MERCATOR – ROŽNIK.

4. člen

a) Delovna skupnost MERCATOR – ROŽNIK n. sub. o. zaseda in prevzame v uporabo naslednje prostore:

1. v hiši Aškerčeva 3:

I. nadstropje:

eno sobo v izmeri 27,83 m²,
 eno sobo v izmeri 27,83 m²,
 eno sobo v izmeri 50,43 m²,

II. nadstropje v celoti,

kletni prostori:

– zadnja dva prostora (arhiv) ob Aškerčevi cesti, z vhodom iz hodnika hiše Emonska 8,

– dva prostora z vhodom z dvorišča ob Aškerčevi cesti – desno.

V kolikor se sedanja namembnost dveh prostorov v kleti, kjer se sedaj nahajata agregat in peč spremeni, se navedena prostora oddata v najem Delovni skupnosti MERCATOR – ROŽNIK.

2. v hiši Aškerčeva 5:

klet – eno sobo v izmeri 11,55 m²,
 eno sobo v izmeri 4,20 m²

I. I. nadstropje, levo:

eno sobo v izmeri 20,00 m²
 eno sobo v izmeri 20,00 m²,

eno sobo v izmeri 17,75 m²,
 eno sobo v izmeri 11,55 m²,
 eno sobo v izmeri 6,12 m²,
 eno sobo v izmeri 5,13 m²,

Po posebnem dogovoru z Delovno skupnostjo SOZD Mercator pa prevzame delovna skupnost MERCATOR – ROŽNIK še 40% podstrešja hiše Aškerčeva 5.

3. Delovna skupnost MERCATOR – ROŽNIK prevzame v uporabo po izselitvi TOZD Grosist, n. sub. o. še naslednje prostore:

– v hiši Aškerčeva 5:

I. nadstropje desno:

eno sobo v izmeri 20,00 m²,
 eno sobo v izmeri 20,00 m²,
 eno sobo v izmeri 6,12 m²,
 eno sobo v izmeri 5,13 m²,
 eno sobo v izmeri 11,55 m².

b) Poslovni prostori, navedeni v točki a) tega člena, se prenesejo v idealno soupravljanje kot imetnikom pravice upravljanja vsem TOZD, združenim v MERCATOR – ROŽNIK, n. sub. o., po posebnem sporazumu.

c) TOZD in Delovna skupnost MERCATOR – ROŽNIK, n. sub. o. se zavežejo, da bodo ob eventualni izpraznitvi poslovnih prostorov, ki jih sedaj zaseda, in tistih, ki jih bo po izpraznitvi zasedla Delovna skupnost MERCATOR – ROŽNIK po točki a) tega člena, priznale in upoštevale prioriteto pri nakupu Delovni skupnosti SOZD, in sicer po podobnih pogojih, kot so dogovorjeni po 3. a) členu tega sporazuma.

5. člen

Delovna skupnost SOZD Mercator zaseda in prevzame v uporabo naslednje prostore:

1. hišo Emonska 8, v celoti,

2. dvoriščno stavbo Aškerčeva 3, v celoti (prostori AOP),

3. v hiši Aškerčeva 3:

a) pritličje:

eno sobo v izmeri 15,58 m²,
 eno sobo v izmeri 15,58 m²,
 eno sobo v izmeri 16,00 m²,
 eno sobo v izmeri 15,38 m²,
 eno sobo v izmeri 22,96 m² – sedaj
 eno sobo v izmeri 16,40 m² – sej-

na soba
eno sobo v izmeri 18,83 m²,
b) klet: vse prostore (arhiv), razen šti-
rih prostorov, ki jih prevzame Delov-
na skupnost MERCATOR-ROŽNIK
(4 čl./a),

4. v hiši Aškerčeva 5:

klet:

eno sobo v izmeri 19,92 m²,

dve sobi v izmeri 17,75 m²,

ena soba v izmeri 11,55 m²,

en kletni prostor

ena soba v izmeri 19,92 m²,

ena soba v izmeri 20,00 m²

arhiv pravne službe (sedaj začasno še
TOZD Grosist), pritličje: v celoti, ra-
zen ene sobe v pritličju desno, v
izmeri 20,00 m², (TOZD Grosist – re-
klamacije),

5. hišo Gorupova 5, v celoti.

6. Delovna skupnost SOZD prevza-
me v uporabo še naslednje prostore:
a) po izselitvi TOZD Grosist, n. sub.
o.

– v hiši Aškerčeva 5:

pritličje – eno sobo v izmeri 20,00 m²,

– celoten objekt v Oražnovi ulici 12,

b) po izselitvi TOZD Golovec, n. sub.

o., M – TURIST, v hiši Aškerčeva 3

eno sobo v izmeri

eno sobo v izmeri

Poslovni prostori navedeni v toč-
kah 1. do vključno 6. tega člena se
prenesejo vsem TOZD in enovitim
delovnim organizacijam, združenim
v SOZD Mercator, n. sub. o., v ideal-
no soupravljanje kot imetnikom pra-
vice upravljanja.

6. člen

Delovna skupnost MERCATOR –
INTERNA BANKA zaseda in prev-
zame v uporabo prostore v hiši
Aškerčeva 3:

I. nadstropje:

ena soba v izmeri 20,52 m²,

ena soba v izmeri 15,58 m²,

ena soba v izmeri 16,00 m²,

ena soba v izmeri 15,38 m²,

ena soba v izmeri 15,38 m²,

ena soba v izmeri 16,40 m²,

ena soba v izmeri 16,40 m².

Navedeni poslovni prostori se pre-
nesejo na vse TOZD in enovite delov-
ne organizacije, združene v SOZD

Mercator n. sub. o., v idealno sou-
pravljanje kot imetnikom pravice
upravljanja.

7. člen

Skupna zemljišča, prostori in na-
prave, ki jih uporabljajo OZD, nave-
dena v 3., 4., 5. in 6. členu tega spora-
zuma, so naslednja:

– zemljišča, navedena v 1. členu
tega sporazuma,

– skupni prostori nepremičnin –
zgradb, določenih v 1. členu tega spo-
razuma, kot so n. pr. podstrešja, ho-
dniki, stopnice, WC in drugo, kar
uporabniki skupno uporabljajo,

– prostori telefonske centrale,
obrata družbene prehrane, sejne so-
be, vse v hiši Aškerčeva 3,

– vsi ostali prostori, ki niso naštet
v členih 3. do 6. tega sporazuma ter
vgrajena oprema v nepremičninah,
določenih v 1. členu tega sporazuma,
dalje agregat, računalniška oprema,
telefonska centrala in oprema, opre-
ma centralne kurjave, kuhalniki ča-
jev in podobno.

Vsa zemljišča, prostori in naprave,
navedene v prvem odstavku tega čle-
na so v idealnem soupravljanju vseh
TOZD in enovitih DO, kot imetnikov
pravice upravljanja, združenih v
SOZD Mercator, n. sub. o., s tem da
za njihovo delovanje in funkcionira-
nje skrbi Delovna skupnost SOZD.

Medsebojne odnose pri uporabi
zemljišč in pri poslovanju v skupnih
prostorih in uporabi skupne opreme
in naprav ter pokrivanje stroškov, ki
nastanejo v zvezi s tem, določijo upo-
ravnice s posebnim dogovorom, ven-
dar pa principu zaračunavanja di-
rektnih stroškov, kjer je to možno,
sicer pa po deležu, glede na kvadra-
turo prostorov, ki jih posamezne
uporavnice zasedajo, ali pa po številu
zaposlenih delavcev vsake uporabni-
ce, če je to bolj smotno.

Nadalje se podpisnice tega spora-
zuma še dogovorijo, da ima Delovna
skupnost MERCATOR-ROŽNIK na
razpolago dva garažna boksa na dvo-
rišču hiše Aškerčeva 3, ki se konkret-
no določita s posebnim dogovorom
med Delovno skupnostjo SOZD

Mercator in Delovno skupnostjo
MERCATOR-ROŽNIK.

8. člen

Vsaka OZD vzdržuje sama tiste prostore, ki jih izključno sama zase- da ter krije vse v zvezi s tem nastale stroške.

9. člen

Knjigovodsko evidenco nad sred- stvi (premičnine in nepremičnine), ki so v idealnem soupravljanju vseh TOZD oziroma enovitih DO, združe- nih v SOZD Mercator, n. sub. o. (do- ločene v 5., 6. in 7. členu), vodi knji- govodski sektor Delovne skupnosti SOZD Mercator.

10. člen

TOZD oziroma DO, ki izstopijo iz SOZD Mercator, n. sub. o., lahko iz naslova idealnega soupravljanja po tem sporazumu zahtevajo ustrezno povračilo samo tistega dela, ki so ga dejansko vložile iz svojega dohodka, v času skupnega poslovanja.

Delež v idealnem soupravljanju OZD, ki izstopi iz SOZD pa se sora- zmerno prenese na TOZD in enovite DO, ki ostanejo v sestavi SOZD Mer- cator n. sub. o. S pristopom oziroma združitvijo nove DO v SOD in s tem v MERCATOR – INTERNO BANKO, se zveča število soupravljalcev na sredstvih, ki so v idealnem souprav- ljanju, hkrati pa se sorazmerno zmanjšajo deleži.

11. člen

Ta sporazum sprejmejo podpisnice z osebnim izjavljanjem, sklenjen pa je tedaj, ko ga sprejme večina delavcev vsake podpisnice tega sporazuma, z osebnim izjavljanjem ter ga podpiše njihov pooblaščen organ.

Sporazum se začne uporabljati s 1. 1. 1980 ter se s tem dnem izvedejo tudi vse potrebne preknjižbe v zvezi z določbami tega sporazuma.

Po sklenitvi tega sporazuma dajo svoje soglasje k sporazumu tudi dru- ge TOZD in enovite DO, združene v SOZD Mercator, n. sub. o., ki niso navedene na začetku tega sporazuma kot pogodbeni stranke.

Podpisnice:

TOZD Datum podpis:
TOZD Grosist n. sub. o. 12. 8. 1980 [podpis]

DO SOZD Mercator [podpis]

DO Mercator-Interneta banka 2. 6. 1980 [podpis]
Mercator 2. 6. 1980 [podpis]

DO Mercator - Rožnik Datum podpis: [podpis]

TOZD Jadrsko n. sub. o. [podpis]

TOZD Grgelja n. sub. o. 10. 12. 79 [podpis]

TOZD Dolomiti n. sub. o. 10. 5. 80 [podpis]

TOZD Golovec n. sub. o. [podpis]

TOZD Velebičevica Brezje n. sub. o. [podpis]

TOZD Metlika n. sub. o. [podpis]

TOZD Prekopa n. sub. o. [podpis]

TOZD Vredilnica n. sub. o. [podpis]

Mercator - Rožnik [podpis]

TOD Investa s.sub.o.

TOD Investa s.sub.o.
 Tuzla, ulica ...
 ...

TOD Standard s.sub.o.

[Handwritten signature]

TOD IMI s.sub.o.

Mercator - Velesrebrje
 Tuzla IMI s.sub.o.
 ...

TOD Trogomet s.sub.o.

[Handwritten signature]

TOD Industrija s.sub.o.

Proton - Rudar
 Tuzla Industrija s.sub.o.
 ...

TOD Universal s.sub.o.

Proton - Rudar
 Tuzla Universal s.sub.o.
 ...

TOD Kvarna Dvora s.sub.o.
Mih-1980

TOD Kvarna-bar Nebotifalk s.sub.o.

9.10.1980
 TOD Velesrebrje s.sub.o. *[Handwritten signature]*

TOD Kalojeva s.sub.o.

TOD Kalojeva s.sub.o.

[Handwritten signature]

SOZD Mercator, n.sub.o.

KOMISIJA ZA IZVEDBO VOLITEV IN REFERENDUMA

Center za obveščanje

Datum: 11. 8. 1980
Štev.: TOS-109a/80

Komisija za izvedbo volitev referendumov delavskega sveta SOZD je ugotovila:

1. Komisija ugotavlja, da je samoupravni sporazum o novi delitvi upravnih-poslovnih prostorov nepremičnin v Ljubljani, Emonska 8, Aškerčeva 3, Aškerčeva 5, Gorupova 5 in Oražnova 12, sklenjen, ker so ga sprejele in podpisale vse TOZD in DO, združene v SOZD, tako kot predvideva 11. člen tega sporazuma:

1. MERCATOR – AGROKOMBINAT KRŠKO, n. sub. o.
TOZD Sadjarstvo poljedelstvo Krško, n. sub. o.
TOZD Vinogradništvo kleti Kostanjevica, n. sub. o.
TOK Kooperacija Krško, n. sub. o.
TOZD Meso Kostanjevica, n. sub. o.
TOZD Trgovina-servisi Krško, n. sub. o.
2. MERCATOR – KMETIJSKI KOMBINAT SEVNICA, n. sub. o.
TOZD Proizvodnja, n. sub. o.
TOZD Trgovina, n. sub. o.
TOK Kooperacija, n. sub. o.
TOZD Klavnica, n. sub. o.
3. MERCATOR – VELEPRESKRBA, n. sub. o.
TOZD Steklo, n. sub. o.
TOZD Spectrum, n. sub. o.
4. MERCATOR – CONTAL, n. sub. o.
TOZD Cibes, n. sub. o.
TOZD Conimex, n. sub. o.
5. MERCATOR – RUDAR, n. sub. o.
TOZD Javornik, n. sub. o.
6. MERCATOR – SADJE ZELENJAV, p. o.
7. MERCATOR – UNIVERZAL, p. o.
8. MERCATOR – SLOGA, p. o.
9. MERCATOR – PRESKRBA KRŠKO, p. o.
10. MERCATOR – SLOVENIJA SADJE, n. sub. o.
TOZD Hladilnica Zalog, n. sol. o.
TOZD Hladilnica Bohova, n. sol. o.
TOZD Zunanja trgovina, n. sol. o.
- TOZD Maloobmejni promet, n. sol. o.
11. MERCATOR – ZARJA, p. o.
12. MERCATOR – ROŽNIK, n. sub. o.
TOZD Jelka Ribnica, n. sub. o.
13. MERCATOR – POTROŠNIK, p. o.
14. MERCATOR – STP HRASTNIK, p. o.
15. MERCATOR – HOTELI GOSTINSTVO, n. sub. o.
TOZD Ilirija, n. sub. o.
TOZD Jelka, n. sub. o.
TOZD Sremič, n. sub. o.
16. MERCATOR – NANOS, n. sol. o.
TOZD TMI, n. sub. o.
TOZD Grosist, n. sub. o.
TOZD Sadje Koper, n. sub. o.
TOZD Preskrba, n. sub. o.
TOZD Indus, n. sub. o.
TOZD Opskrba, n. sub. o.
TOZD Trgovina, n. sub. o.
TOZD Izbira, n. sub. o.
TOZD Transport, n. sub. o.
17. MERCATOR – KONDITOR, p. o.
18. MERCATOR – PEKARNA GRO-SUPLJE, p. o.
19. MERCATOR – KZ CERKNICA, p. o.

2. Komisija predlaga delavskemu svetu, da sprejme sklep:

Delavski svet ugotavlja, da je samoupravni sporazum o novi delitvi upravnih-poslovnih prostorov nepremičnin v Ljubljani, Emonska 8, Aškerčeva 3 in 5, Gorupova 5 in Oražnova 12, sklenjen.

Predsednik komisije za izvedbo volitev in referendumov:

Anton Malnar

● M na sejmihi ● M na sejmihi ● M na sejmihi ● M na sejmihi ● M na sejmihi ● M na sejmihi ● M na sejmihi ● M na sejmihi ● M na sejmihi ● M na sejmihi ●

Gornja Radgona, 23. do 31. avgusta

Mile Bitenc

18. mednarodni kmetijsko-živilski sejem

Pomurje je zadnji teden v avgustu živel z največjo in najbolj obiskano kmetijsko-živilsko sejmsko prireditvijo v Sloveniji. V Gornji Radgoni so se v soboto, 23. avgusta, že osemnajstič odprla vrata mednarodnega kmetijsko-živilskega sejma. Med 600 razstavljalci smo letos prvič sodelovali v večjem obsegu tudi mi.

Pomen te sejske prireditve v severovzhodni Sloveniji z vsakim letom bolj in bolj presega republiške meje. Tako so prireditelji v sejmski bilten tokrat zapisali, da je na sejmu sodelovalo kar 600 razstavljalcev iz 16 držav. Posebej gre omeniti sodelovanje obeh sosed, Avstrije in Madžarske, pa tudi kolektivno razstavo pobratenega Mladenovca.

Kmetijsko-živilski sejem v Gornji Radgoni je imel že doslej neprecenljive zasluge za razvoj kmetijstva, še posebej s svojimi spremljajočimi dejavnostmi kot so predavanja, strokovni prikazi, ogledi kmetij, družbenih obratov itd. Razen tega postaja ta sejem tudi vse pomembnejši mesto srečanj gospodarstvenikov s področja kmetijstva in proizvodnje hrane.

Letošnji kmetijsko-živilski sejem je bil organiziran na 50.000 kvadratnih metrih urejene razstavne površine. Med sejmom samim so bile organizirane posebne razstave, med katerimi naj omenim razstavo in ocenjevanje kakovosti mesnih izdelkov, razstavo mleka in mlečnih izdelkov, ocenjevanje in razstavo vin zasebnih proizvajalcev ipd. Med sejmom so organizatorji pripravili tudi povorko kmečkih običajev in navad, nastope domačih in tujih folklornih skupin ter druge zabavne prireditve.

Sejmski bilten, ki ga je vsak dan izdajal posebni uredniški odbor, je razstavljalcem prinašal sveže novice. Tako so za drugi dan sejma zapisali, da je prišlo v Radgono preko 30.000 razstavljalcev iz najrazličnejših koncev naše domovine.

Vrvež na sejmišču je trajal ves dan in to smo občutili tudi mi. Degustacijo mesnih izdelkov naše TMI iz Postojne smo morali zaradi velikega zanimanja celo podaljšati. Sicer pa so si obiskovalci tudi z zanimanjem ogledovali naš razstavni prostor, ki je bil že na prvi pogled privlačen. Mnogi obiskovalci so zahtevali to in ono informacijo in največ jih je povpraševalo o sortah jabolk in hrušk, ki smo jih razstavljali za M-KK Sevnica in M-Agrokombinat Krško.

Sicer pa smo se letos v Gornji Radgoni prvič predstavili bolj enotno, na skupnem razstavnem prostoru. V hali A smo našo razstavo razdelili na štiri dele: razstavo delovnih oblek zaščitnih sredstev in ženske konfekcije, razstavo naše kmetijske in živilske proizvodnje, degustacijski del in manjši bife.

Pod eno streho so letos v organizaciji Studia za ekonomsko propagando sodelovali: M-Agrokombinat Krško, M-KK Sevnica, M-Slovenija sadje, M-Nanos, TOZD TMI Postojna, M-Emba, M-Velepiskra s tozdoma TMI in Investa ter MIP, TOZD Zaščita-Moda Kidričevo. Šele kasneje sem na sejmišču v hali C odkril, da svojo birotehnično opremo razstavlja tudi M-Contal, TOZD Conimex.

Naj posebej poudarim, da smo letos prvič sodelovali tako množično na skupnem prostoru, kar je seveda cilj naših skupnih prizadevanj. Prvič smo se obiskovalcem predstavili skupaj s tozdoma Zaščita-Moda iz Kidričevega, ki je razen delovnih oblek in zaščitnih sredstev letos prvič predstavila tudi program modne ženske konfekcije – krila, in jopiče, krojene po najnovejši modi. Prvič je z nami v Pomurju sodeloval tudi Postojnski tozid TMI. Na razstavi in degustaciji so predstavili svojo mortadelo in izdelke in piščančjega mesa. Tudi ljubljanska Tovarna mesnih izdelkov je na razstavo prvikrat

poslala svoje proizvode. Pripravili so tudi izdelke za strokovno ocenjevanje, vendar pa jih ne vem iz kakšnih razlogov med mnogimi vzorci na ocenjevanju sploh niso predstavili. Škoda, saj je med vzorci bila tudi Mercatorjeva do-

Priznanje za sodelovanje na letošnjem radgonskem sejmu pomeni priznanje za lepo urejen in dinamičen razstavni prostor.

Izdelke lastne proizvodnje in proizvodnje nekaterih poslovnih partnerjev smo predstavili na vsakodnevni degustaciji. Posnetek je nastal v času odmora, saj bi v času degustacije lahko fotografirali le hrbte množice, ki je pokušala.

Letos smo v enotni razstavnem prostoru vključili tudi TOZD Zaščita-Moda iz Kidričevega. Takole so prikazali svoj proizvodni program. Vse foto Mile Bitenc.

mača salama, ki je med potrošniki zelo cenjena in iskana. Prvič pa smo v Radgoni razstavljali tudi za Mercator-Slovenija sadje.

Ostali razstavljalci so z nami na Pomurskem sejmu sodelovali že prejšnja leta. M-Agrokombinat Krško je na razstavo poslal svoja vina, nekaj vrst jabolk in hrušk, M-KK Sevnica razen sadja tudi hmelj, kumarice za vlaganje in mesne izdelke, M-Emba je dala poudarek kakavu Benko, čajem in začimbam, Investa pa je razstavila etikirne strojčke za cene, ki so v

samopostrežbah nepogrešljivi.

Da pa je bil naš prispevek k sejmju večji in utrip živahnejši, smo vsak dan pripravili za obiskovalce tudi degustacije. Kadarkoli so bile pri nas pokušnje, je bilo še posebej živahno. Le kdo se odreče sistem, kar dobi zastoj? Pa niso vabile samo pokušine, ampak tudi drobni propagandni materiali, ki smo jih v imenu sodelujočih poslovnih partnerjev brezplačno podarjali (značke, nalepke, svinčniki, Benko slamice).

Na degustacijah so sodelovali: M-Nanos, TOZD TMI Postojna (mortadela, salame iz perutninskega mesa), M-Emba (kakao Benko), hp Droga (riba s povrtnino in instant kavni napitek), hp Kolinška (Viki krema in Thomy izdelki), Dana (aperitiv TV 625), Slovin (Stari vinjak) in PIK Takovo (Ovokat, Baltic vodka in sadni sokovi).

Tudi z bifejem smo svojo prisotnost na sejmišču želeli popestriti in mislim, da nam je to povsem uspelo. Nekaj posebnosti ki smo jih ponudili le pri nas, je močno vleklo, pa tudi simpatična in urna točajka Danica si je pridobila simpatije mnogih obiskovalcev. Posebno so pohvalili TV 625, ki smo ga ponudili čistega ali pa pomešanega s tonikom. Mnogim je bil všeč cocktail Mercator, vabila je tudi odlična expres kava.

Lačnim smo postregli s hot-dogom (vročo hrenovko s kruhom), ki smo ga po želji obiskovalcev servirali s Thomy izdelki. HP Kolinška je namreč prispevala Thomy gorčico, majonezo in tatarsko omako. Za bife je na sejmišču skrbela domača delovna organizacija, M-Sloga.

Sejem je uspel in za to gre zahvala vsem, ki so z nami sodelovali. Še posebej tesno pa smo se na sami sejmski prireditvi povezali

Na začetku jeseni

Mile Bitenc

Sejem »Vino '80«

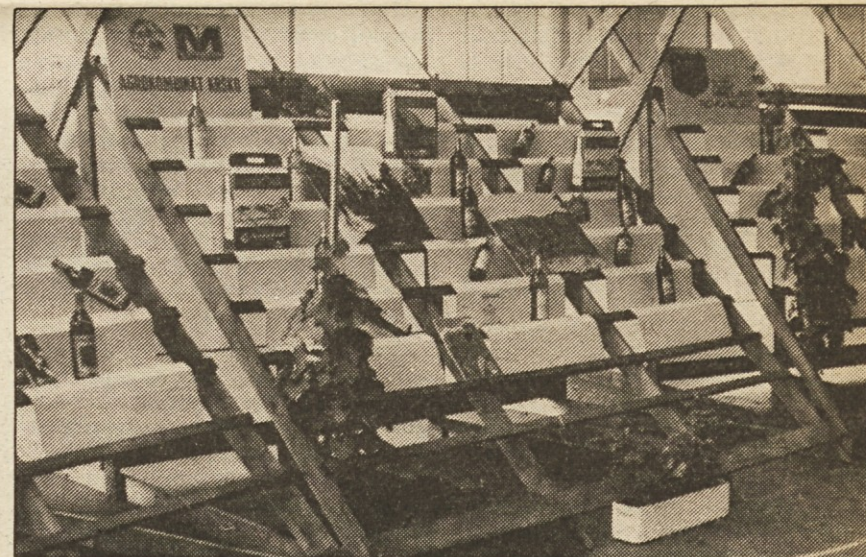
Ljubljana je prvi teden v septembru zaživela z veliko sejmsko prireditvijo na Gospodarskem razstavišču; sejem »Vino '80« je v tem času prinesel živahnost vsej Ljubljani.

Šestindvajseti po vrsti je ta sejem že odprl vrata obiskovalcem, ki jih je iz leta v leto več. Vse več je tudi razstavljalcev in tistega, kar se da videti, pa seveda tudi poskusiti.

Tudi letos so na sejmu ocenjevali alkoholne pijače, vina in brezalkoholne pijače. Komisije so imele polne roke dela, saj so med 7. in 30. julijem poskusile in ocenile 179 vzorcev alkoholnih pijač iz 19 držav, 1279 vzorcev vin iz 22 držav in 77 vzorcev brezalkoholnih pijač

kona o vinu in ki so bila kletarsko-tehnično pravilno donegovana ter so značilna za svoj širši in ožji vinorodni okolišč.

Leta 1968 smo v Sloveniji sprejeli pri poslovnem združenju Styria pravilnik o zaščitni znamki slovenskih vin. Namen te znamke je varstvo geografske označbe porekla in kakovosti slovenskega vina, pospeševanje proizvodnje in prodaje pravilno donegovanega vina ter posredovanje dobre izbire vina potrošnikom.

Na takšnih »kozolcih« so svojo vinsko bero razen M-Agrokombinata iz Krškega predstavili tudi drugi vinarji.

Diskontni center s Slovenčeve ulice (M-Rožnik, TOZD Grmada) je v času vinskega sejma na stojnicah v Čopovi ulici takole prodajal vina. Obe fotografiji Mile Bitenc.

iz 4 držav. Pravila pri ocenjevanju so zelo stroga in ni lahko priti do zvenečega naslova »šampion« ali pa do velike zlate medalje.

Na letošnji »vinski olimpijadi« v Ljubljani je svoja vina razstavil tudi Mercator-Agrokombinat Krško v okviru posavskega vinorodnega okolišča. Cviček in beli sremičan sta vini, ki nosita zaščitno znamko slovenskih vin. Uvedbo znamke je narekovala nuja. Za podelitev zaščitne znamke pridejo v poštev le vina, ki so pravilno vstekleničena in označena v skladu z določili za-

Med vinskim sejmom pa je bilo tudi drugod po Ljubljani bolj živahno kot sicer. Čopovo ulico so popestrile razne stojnice. Naš diskontni center (M-Rožnik, TOZD Grmada) je ponujal izbrana vina dveh renomiranih proizvajalcev: kartonske ročke s po tremi steklenicami vina iz Goriških brd in kartone s po šestimi steklenicami vina KK Vipava. Kot sta mi povedala Mojca Urbanija in Julij Oberstar, ki sta na »štandu« prodajala, je bila prodaja teh vin zadovoljiva.

● Drugi o nas ● Drugi o nas ● Drugi o nas ● Drugi o nas ● Drugi o nas ●

Bolj ali manj zvestim in rednim bralcem rubrike Drugi o nas smo konec koncev dolžni pojasnilo, zakaj rubrika enkrat je, potem je pa spet nekaj mesecev ni in tako naprej. V uredništvu redno pregledujemo nekaj dnevnikov, tednikov in mesečnikov, ki so potrebni tako za našo obveščenost, ali pa se v njih, vsaj sodeč po naših izkušnjah, pojavljajo članki o delu Mercatorjevih celic. Ne trdimo, da nam kdaj kakšna novica tudi ne uide, toda vse, ki jih opazimo, imamo lepo zbrane po mesecih in pripravljene za obdelavo. Ker pa zbiramo članke kar se da dolgo, to je tik do zadnjega roka pred oddajo rokopisov v tiskarno, da bi bila rubrika kar najbolj sveža, se nemalokrat zgodi, da zanj ni več prostora, ker je radovoljno odstopila prostor pomembnejši novici, ki bi bila čez mesec že povsem zastarela, ali pa prispevku novega ali starega sodelavca, saj bi ne objaviti njegov prispevek morda pomenilo izgubiti sodelavca.

Tokrat poravnajmo nekajme- sečni dolg s pripombo, da je bilo zbiranje člankov iz časopisja zaključeno sredi septembra. Za začetek skočimo nazaj v mesec junij in pojdimo lepo po vrsti. **Naša skupnost**, glasilo SZDL Ljubljana-Moste-Polje, je 18. junija objavila sliko s podpisom, da je v Senožetih pri Dolskem trgovina tozda Golovec že pod streho in da vaščani upajo, da bodo lahko kmalu kupovali v njej. Povejmo, da to ni trgovina tozda Golovec, saj je ni prevzel (osnovni investitor je bila KS), kako pa je s trgovino sedaj, ne vemo.

Kmečka ohcet je že daleč nazaj in ker so kuharji hotela Ilirija za svatovsko kosilo pripravili govejo juho z rezanci, o tem je poročalo **Delo** 23. junija, se je spominjamo tudi tu, saj je navsezadnje tudi **Gazzetta di Parma** 29. junija objavila članek z naslovom »Poročila sta se v Ljubljani, rekoč da v slovensčini.« Tu sta seveda mišljena parmska mladoporočenca, ki sta pred, med in po poroki uživala gostoljubje hotela Ilirija, česar ni pozabil pristaviti niti parmski novičar.

Žal se vsak mesec nabere nekaj novic o Mercatorju tudi po zaslugi inšpektorjev. Tako so v M-trgovini na Jeranovi in Tržaški ulici (obe tozdi Dolomiti) prodajali nekatere stvari dražje kot bi smeli, v neki M-trgovini (novinarika ne pove kateri) so hranili francosko solato pri 22. stopinjah Celzija namesto pri 5., v skladišču Tovarne mesnih izdelkov v Ljubljani pa so imeli živila, ki jim je potekel rok trajanja. O teh in drugih kršiteljih je pisalo **Delo** 27. junija.

Da so bili inšpektorji poleti sila aktivni, trgovci pa izgleda ne kaj bolj vestni, dokazujejo tudi juljski članki. Neki občan je prosil za pomoč inšpektorje, saj mu v M-trgovini v Črnučah niso dali olja, ker ni imel steklenice. Kako bi jo revež tudi imel, če pa je olje vedno kupoval le v plastenkah. Krivca ni, pa vendar, kdo je kriv? Sicer pa... olje se je danes (11. septembra) na srečo podražilo in ga bo dovolj! Občani so se pritoževali tudi nad M-trgovino na Celovski 104, ker popoldne niso imeli nikoli kruha. Upajmo, da ga sedaj imajo, pa ne zaradi tega, ker se je medtem tudi kruh podražil.

Bivšega poslovodjo Mercatorjeve trgovine na Izanski cesti bremenijo obtožnica ljubljanskega temeljnega javnega tožilstva poverbe in nevestnega poslovanja. O vseh teh primerih je prislo **Delo** 9. julija, ravno tako tudi o cenah, ki še ne mirujejo (**Delo** 15. julija), saj so med mnogimi drugimi kršitelji v M-trgovini na Titovi 89 predrago prodajali paradižnike in papirnate robčke. Inšpektorji so bili na moč delavni tudi konec meseca, ko so odkrili, da so v Konditorjevi slaščičarni na Čopovi prodajali higiensko oporečen sladoled, v samopostrežnici Bonifacija (tozdi Dolomiti) pa so imeli 0,68 kg mase za čevapčiče, ki ji je potekel rok trajanja. Tudi to smo našli v **Delu** 30. julija. Istega dne pa v zbadljivi rubriki »Pa še to« dobesedno takole: Domiselni ali pozabljeni peki-Ves kruh, ki so ga včeraj za Ljubljano napekli grosupeljski peki, je bil neslan. Zdaj lahko le ugibamo, ali so ga peki pozabili soliti ali pa se jim ga zaradi včeraj sprejete podražitve ni zdelo vredno.

O tem, da kdor more, draži, se je razpisala tudi ženska **Jana** ravno-tako 30. julija. Zgodbe ne kaže ponavljati, saj jih poznate, kršilec pa raje tudi ne omenjajmo, saj jih morda tudi poznate. Da mesec le ne bo tako črn, je posrkel 24. julija **Dolenjski list** in z naslovom članka olajšano zavzdihnil, da je na podeželju pa vendar malo lažje. Kaj in kako je lažje, je v kratkem pogovoru povedal poslovodja škocjanske Mercatorjeve trgovine

Jože Javoršek. Ker je bila objavljena tudi njegova slika, vam zagotavljam, da to ni hkrati tudi slovenski pisatelj. Poslovodja je povedal, da olje in sladkor kar dobijo, kavo in pralne praške redkeje, največje težave pa so s cementom. Verjetno večjih težav ni tudi zaradi tega, ker so ljudje strpnejši in si verjetno ne delajo večjih zalog.

O novi ribniški veleblagovnici, ki jo je odprl tozdi Jelka, sta pisala **Dnevnik** (2. avgusta) in **Delo** (4. avgusta), ki je dva dni kasneje objavil tudi novico o novi trgovini M-Sloge v Negovi, 7. avgusta pa obvestil še jedce pizz, da je M-Konditor odprl preurejeno slaščičarno in novo pizzerijo na trgu OF. Naš sodelavec Mile Bitenc je Darji s kuhalnico iz kavarne Evropa pisal tudi v **Dnevniku** 14. avgusta.

»Zavrti izvozni koraki« je bil naslov članka v **Delu** 15. avgusta, govori pa o prizadevanjih delovne organizacije M-Slovenija sadje, kako povečati izvoz, in o nalogah in načrtih v naslednjem srednjeročnem obdobju. Če hočejo povečati izvoz, pravi pisec članka, morajo vsaj na višku sezone odkupa sadežev povečati število zaposlenih, tega pa ne smejo preko mere stabilizacijskih priporočil. Med kladivom in nakovalom so se znašli tudi zaradi devalvacije dinarja, saj nabiranci in pridelovalci sadja zahtevajo višje odkupne cene, tujina, kamor to blago prodajo, pa zahteva zaradi devalvacije ravno nižje cene. M-Slovenija sadje je bila naslednji dan omenjena še v **Dnevniku** v članku »Sumadijski gozdni sadeži-seme razdora med odkupovalci«, ki je pravzaprav povzetek članka iz **Večernjih novosti**. Ali je sam izvirni članek slab, ali pa je tak samo povzetek, tega ni moč reči, vsekakor pa bralec iz članka ne izve vsega tistega, kar bi lahko. Gre pa na kratko za to, da vlada v Čačku zmeda zaradi odkupa gozdnih sadežev, ki so jo baje povzročili slovenski odkupovalci.

Da je bojda dolgotrajno dogovarjanje med proizvajalci pijač in živilsko trgovino končno obrodilo sadove, kar pomeni, da so v trgovinah začeli odkupovati steklenice tudi brez kavcijskega listka, sta poročala **Delo** (22. avgusta) in **Dnevnik** (23. avgusta). Sodu je izbilo dno pomanjkanje steklenic za olje in pijače, novinarji obeh časopisov pa so povprašali širom po Ljubljani, tudi v M-trgovinah, kako je z odkupom steklenic, in ugotovili, da je v praksi pač spet malo drugače. Povsod ne odkupujejo vseh vrst steklenic, ponedod jim primanjkuje prostora in tako naprej...

V Agrokombinatu Krško bodo letos namesto predvidenih 510 vagonov sadja pridelali le 376 vagonov hrušk, jabolk, breskev in jagod. Podatki veljajo samo za tozdi Sadjarstvo-poljedelstvo. Vzrok: slaba oploditev in osip tekom rasti in zorenja, morda pa je bila tudi ocena pridelka malce previsoka, si dovolimo dodati. O tem je pisalo **Delo** 26. avgusta in istega dne še o kmečkem prazniku v Novi vasi pod taktirko M-KZ Cerknica, ki pa ga zaradi dežja ni bilo, čeprav je **Delo** trdilo drugače. Šlo je pač za novinarsko profesionalno napako, napisati nekaj na osnovi vabila in se niti ne prepričati, ali se je to res zgodilo. Bil pa je kmečki praznik zares 7. septembra; o tem pišemo tudi v tej številki Mercatorja.

Zgodbe z inšpektorji in kršilci so že kar dolgočasne, pa vendar ne moremo mimo njih, če hočemo biti dosledni. O tem, da so v M-trgovini na Gregorčičevi predrago prodajali banane, je pisalo **Delo** 28. avgusta, 11. septembra pa o tem, da so imeli oporečna živila v Konditorjevi slaščičarni na Čopovi ulici. Dan pred tem se je **Delov** zbožničar v rubriki »Pa še to« privoščil Mercatorjeve jezikoslovce (joj, kje pa so?; pogledjte samo par aktov ali

zapisnikov, pa boste videli, da mr-goli ne-jezikoslovcev). Gre za tole: v nekaterih Mercatorjevih trgovinah so naprimer salame označene s kartončki, na katerih je napisana vrsta salame, cena za kilogram in nazadnje še cena za kilogram v »izplenu«, kar pomeni cena za olupljeno salamo. Izplen je žargonska beseda in je Slovenski pravopis ne dovoljuje, zato priporočamo kar preprosto: cena olupljene salame toliko in toliko.

O mesu govori tudi naslednji članek, objavljen v **Delu** 11. septembra, govori pa o tem, da sta tega dne Emona in Mercator svojim mesnicam dobavila enake količine mesa kot pred pričetkom mesne krize, kar je sodeč po članku že posledica sklepa republiškega izvršnega sveta, da bo rejcem živine takoj zagotovil razliko med sedanjo in bodočo odkupno ceno mlade pitane govedi.

Za konec in mimogrede še tole: vse bolj pogosto opažamo, da mnogi novinarji in člankarji pišejo Mercator s **k** namesto **sc**, kar je seveda nepravilno, čeprav raba sama od sebe sili k takemu nelatinskemu pisanju.

Zbral in zapisal: Jože Rozman

Mile Bitenc

Mercator v novi obleki

Ne poznam statistik, ki govore o sejmih. Nimam podatkov o tem, kje so, kdaj so in koliko jih je. Pa vendar ne morem mimo svoje ugotovitve, da nedvomno živimo v deželi sejmov, saj se eden še ne konča, ko se drugi že odpira. Samo v tej številki pišemo o sejmih v Kranju, Radgoni in Ljubljani. Prav sedaj, ko nastaja ta sestavek, pa se v Zagrebu bliža koncu največja sejemska prireditev v Jugoslaviji: 51. mednarodni jesenski zagrebški velesejem.

Tokrat je razstavljalcem in tisočim obiskovalcem celo vreme naklonjeno. Dan za dnem je med razstavnimi paviljoni pravo mravljišče ljudi, ki si ogledujejo prehrambene artikle, oblačila, se naslajajo nad najnovejšimi izdelki pohištvene industrije, zabavne elektronike, hodijo med velikimi stroji (za mnoge niti ne vedo, čemu služijo) in si ogledujejo še nazarazličnejše druge razstavljene stvari. Mnogoteri pa pridejo še naraje zaradi prijetnega vonja in seveda okusa specialitet z žara in dobre kapljice.

Medtem se številni razstavljalci iz 58 držav in seveda Jugoslavije na vso moč trudijo, da bi svoje izdelke predstavili čim bolje, čim lepše in da bi tudi posli, ki jih tod sklepajo, imeli kar se da veliko uspeha.

Lučaj od vhoda v halo številka 1 je naš razstavni prostor, kjer na

Gorenjski sejem v Kranju

Center za obveščanje

Osamljena prizadevnost

Ko ste kupili vstopnico za 30. mednarodni gorenjski sejem v Kranju, ki je bil letos od 15. do 25. avgusta, so vam izročili letak, s katerim je Mercatorjev TOZD Preskrba Tržič povabil obiskovalce v svoj paviljon v hali A. Tam ste si lahko ogledali ali kupili vse vrste pohištva, stroje za gospodinjstvo, akustične aparate, in drugo stanovanjsko opremo. Na prostem pred halo so Tržičani razstavljali kmetijske stroje in orodje, mešalce za beton, kolesa in motorna kolesa, peči za centralno kurjavo in še marsikaj.

TOZD Preskrba Tržič v sestavi Mercator-Rožnika se vsako leto udeleži vseh sejmov v Kranju, ker želi privabiti s tem kupce v svoje prodajalne v Tržiču in okolici. Ugodnosti, ki jih nudijo kupcem na sejmu, so potrošniki kredit brez poroka, sejmski popust in dostava blaga na dom do oddaljenosti 30 kilometrov. Šesti dan letošnjega sejma, ko smo jih obiskali, so prodali za preko 600 milijonov blaga, od tega za dobro tretjino v gotovini, za dve tretjini vrednosti po virmanih, ostalo za čeke.

Tržičani na sejmu nastopajo pod firmo Mercator na prostoru s skupno površino 5.500 m², za kar plačajo približno 25 milijonov namernine.

Na obiskovalce iz same firme napravi največji vtis prizadevnost predstavnikov tržiškega tozda, njihova delovna vna in pripadnost organizaciji. Pri tem je nji-

hov vodja ne sejmu, Marjan Gradišar, potožil, da se čutijo s strani sozda Mercator zapostavljeni, saj niso deležni tolikšne pozornosti kakor razstavljalci na zagrebškem ali radgonskem sejmu. Letos so naši Tržičani poslali na sejem v Kranju devet svojih delavcev, k sodelovanju pa so pritegnili še 11 zunanjih. Poleg tovariša Gradišarja so bili obiskovalcem s prijaznimi nasveti na voljo Ivanka Kurnik pri pohištvi, Zdenko Božić pri belih tehnikah in akustiki, pri tekstilu Slavi Fajdiga, pri motornih kolesih Milentije Radonjić in pri kmetijskih strojih Rudi Plevanjić.

V dneh sejma jih je najbolj grizlo to, da obiskovalcev niso mogli zadovoljiti in jim nuditi v zadostnih količinah blaga, ki ga tudi sicer primanjkuje na tržišču – predvsem bele tehnike. Bili smo priče, kako se je Marjan Gradišar na vso moč trudil, da bi tisti dan od koderkoli že dobil vsaj pet pralnih strojev.

zacij sozda Mercator, ki so neposredno ali posredno povezane s prehrabno stroko. V bodoče naj bi se predstavniki proizvodnih in drugih organizacij neposredno srečali s poslovnimi partnerji na velesejmu in konkretizirali ponudbo za razstavljeno blago, komercialisti sozda pa naj bi povezovali poslovno dejavnost. Seveda je to le prvi korak, kajti v enem od tehničnih paviljonov bi zgradili tudi stojnico za dejavnost organizacij tehnične stroke. S tem bi se organizacije sozda na zagrebškem velesejmu pojavile na dveh osredotočenih mestih.

Letos so na novo urejenem paviljonu razstavljale naslednje organizacije: M-Agrokombinat Krško, M-Contal, TOZD Conimex, M-Emba, M-Hoteli gostinstvo, M-Kmetijski kombinat Sevnica, M-Kmetijska zadruga Cerknica, M-Nanos, tozda Grosist in TMI, M-Izbira Panonija, TOZD Zaščita-Moda, M-Sadje zelenjava, M-Slovenija sadje ter M-Velepreshrba, tozdi Grosist, Investa, Steklo in TMI.

Obiskovalci, predvsem poslovni partnerji, so na novem paviljonu videli poslovno vizitko sozda, saj so bile praktično predstavljene vse dejavnosti s posameznimi organizacijami. Tako so se namreč mnogi od njih izrazili na sejmu samem.

Čisto, napisano na ovitku plastenke.
Odstranjevalec-loščilec za plastična tla Čistonom pomaga takrat, ko nastane po večkratni uporabi loščila debelejša plast voščenega premaza. Premaz odstranjuje z vseh vrst plastičnih tal, razen s starega linoleja.

Pena za čiščenje tekstilnih oblog
Čisto je namenjena za vsako ročno ali strojno čiščenje vseh vrst talnih in pohištvenih tekstilnih oblog, ki imajo obstojne barve.

Loščilo za pohištvo Čisto nam brez poliranja omogoča, da dobi pohištvo visok sijaj. Čisti in neguje pohištvene površine iz lesa, ultrapasa, laka in emajla.

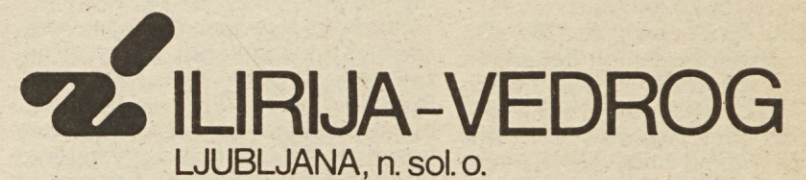
Čistilno sredstvo za sanitarije
Čisto med drugim tudi odstranjuje kamen ter rjaste madeže v kopalnih kadeh, umivalnikih, bidejih, na glaziranih keramičnih ploščicah in armaturah. Čistilo ne pušča raz in daje visok lesk.

Čistilo za okenska stekla Čisto pa je namenjeno za čiščenje vseh vrst steklenih površin. Dovolj pa je le ,da s stiskom plastenke razpršimo čistilo na steklo, ga razmažemo po

površini in s čisto suho krpo zdrgnemo do sijaja. Boste zdaj še v zadregi, če se boste pripravljali k čiščenju? Kje neki, saj imate **Čisto!**

Pripravil: Mile Bitenc

Že od pomladi naprej je s križanko naš stalni gost Ilirija-Vedrog. Celo paletu njihovih izdelkov smo že vplekli v križanke in danes so na vrsti pojmi, ki se nanašajo na družino izdelkov **Čisto**. Težka ni, zato pričakujemo poln koš pravih rešitev, Tri srečne izžrebance kajpak tudi tokrat čakajo nagrade: izdelki **Čisto**. Pravilne rešitve pošljite najkasneje do 10. oktobra na naslov: Mercator, Studio za ekonomsko propagando, 61000 Ljubljana, Breg 22. Na ovojnico ne pozabite pripisati »Križanka Čisto«.

Poletje se je poslovilo in tudi mi smo predstavili že vse osvežujoče napitke, ki jih pripravlja **HP Droga**. Jeseni bomo hodili na krajše ali daljše izlete v naravo, zato bo treba za s seboj pripraviti tudi okusno in izdatno malico. Če je ta še cenena povrhu, potem bomo še bolj zadovoljni.

Iz zadrege nam s svojim nasvetom spet pomaga **HP Droga**, ki nam ponuja okusne ribje konzerve. Tokrat svetuje, da poskusite **Izola Brand, ribo s povrtnino**. To je okusna ribja konzerva, ki razen rib, rafiniranega semenskega

olja in specialne omake »Don Juan« vsebuje tudi povrtnine. Izola Brand vam bo teknila kot samostojna jed ali pa kot predjed. Droga priporoča takšenle recept za serviranje:

Vsebino konzerve stresemo v posodo, dodamo 10 dekagramov svežega rdečega korenčka, 3 žlice tomatnega ketchupa in limonin sok. Vse to narahlo premešamo. To okusno jed serviramo kot predjed; v skodelici za solato jo dekoriramo še s svežim mladim korenčkom.

HP Droga vam želi dober tek!

● Posledica prve ljubeznije pogosto drugo stanje

● Lastna pamet nam ne da,
da bi odkrili tujo.

● Če ti drugi ne zavidajo, se vprašaj, kako živiš.

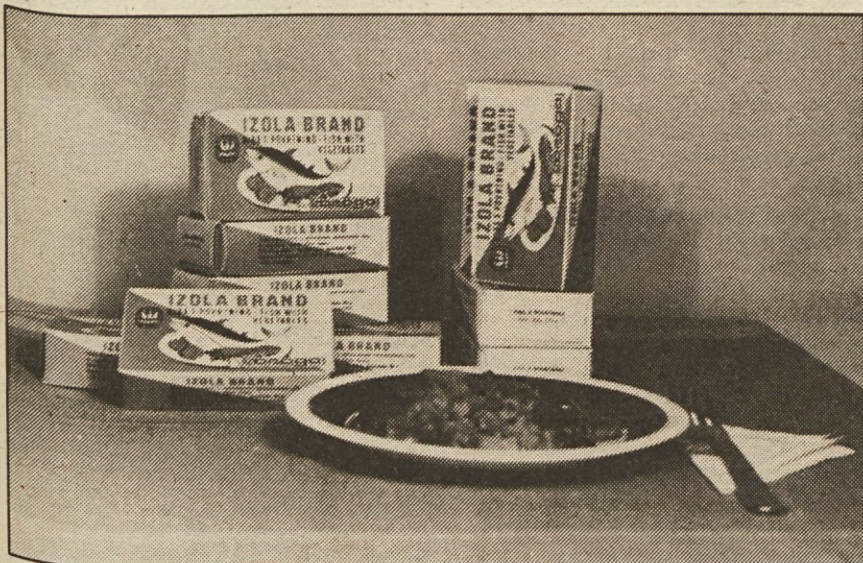
Simon Bošnjakov

Jesenska potovanja z letali

Kopenhagen	-	4 dni	-	2.	10.	-	6.950	dinarjev
Rim	-	3 dni	-	3.	10.	-	5.700	dinarjev
Carigrad	-	3 dni	-	21.	23.	10.	-4.990	dinarjev
Krakow	-	3 dni	-	29.	11	-	4.750	dinarjev

Vse prijave in pojasnila dobite pri Mercator Turistu, Tavčarjeva 6, telefon (061) 312-254 in 317-285.

Mercator Turist – Naše delo Vaše potovanje

Tokrat smo za križanko KISMI prejeli 397 rešitev in žreb je 3 nagrade razdelil temle reševalkam:

- **Miljana Fajdiga, M-Nanos, DSSS, 66230 Postojna;**
- **Marija Lavš, Koroška 11, 64290 Tržič in**
- **Marija Malnar, M-Nanos, TOZD Trgovina Rakek, 61381 Rakek.**

Za nagrado je seveda šampon KISMI, ki ga lahko osebno ali preko zastopnika dvignete v Studiu za ekonomsko propagando.

Nagrajenkam čestitamo!

Ime in priimek:

Poštna številka in kraj:

DO ali TOZD (naslov):

Vsakodnevne težave s pomanjkanjem blaga

Že precej časa na našem trgu pomanjkuje blaga, predvsem pralnih praškov, olja, južnega sadja, rezervnih delov in cementa. Časopisi, radio in televizija potrošnike precej obveščajo o pomanjkanju blaga in še posebej o nepravilnostih trgovinskih delavcev pri prodaji kritičnih artiklov – tako na primer kako dobivajo iskano blago samo sorodniki, znanci in prijatelji prodajalcev. Vsem tem in drugim negativnim pojavom se moramo vsi odločno upreti.

Dejstvo je, da pomanjkanje blaga objektivno ustvarja kup spornih položajev, kakršne pri svojem delu še posebej vsak dan čutijo trgovinski delavci. Tudi na upravo

manjkanje blaga krivi tudi trgovinski delavci, ki premalo, prepozno ali sploh ne naročajo blaga ali pa ga pustijo v skladiščih, namesto da bi ga čimprej zložili v pro-

Ker blaga ne dobijo, nas zmerjajo z izkoriščevalci, tatovi in podobnimi grobimi vzdevki.«

Stranka je vstopila v prodajalno na Celovski 99.

»Imate piščance?«

»Nimamo.«

»Imate praške?«

»Nimamo.«

»Imate pomaranče?«

»Nimamo.«

»Saj ničesar nimate, pojdite raje na cesto krampat.«

V prodajalno na Majke Jugovičev 11 je prišla stranka, šla dalje v skladišče in tu vprašala, če lahko

Celo dež ni pregnal množice, ki se je pred trgovino zbirala že od ranega jutra. Foto Mile Bitenc.

tozda žal prihaja prav v kritičnih časih pomanjkanja blaga največ upravičenih, pa tudi neupravičenih pritožb.

Zanesljivo ni namen tega stavka, da bi za vsako ceno preprečil vse pritožbe, saj to ni mogoče. Prepričan pa sem, da bi z malo več volje in čuta odgovornosti vseh zaposlenih v trgovinah in še posebej v tistih dejavnostih, ki oskrbujejo trgovine z osnovnimi izdelki vsakodnevne uporabe, ter z nekoliko večjim poznavanjem vzrokov sporov, pomanjkanja lahko znatno zmanjšali.

Dva osnovna problema sta: nekaterih vrst blaga na trgu enostavno ni, nekatere druge vrste pa v skladišču so, pa zaradi slabe in neredne dostave proizvajalcev, grostov in maloprodaje v prodajalno ne pridejo. Tako eno kot drugo ustvarja nezadovoljstvo v kolektivih prodajal, komercialnih oddelkih in, kar je še hujše, pri potrošnikih. Na primer: koliko živčnosti in slabe volje potrošnikov povzroča v trgovskem centru ali katerikoli drugi trgovini to, da pripeljejo kruh ob devetih namesto ob pol sedmih, mleko ob enajstih namesto ob šestih, podobno pa je tudi z mesom in sadjem. Koliko potrošnikov čaka v vrstah in godrnja ter preklinja; večkrat se upravičeno, pa tudi neupravičeno hudejejo na poslovodje in prodajalce z vsemi mogočimi izrazi.

Teh pojavov je žal vedno več. Edino zdravilo je večja delovna disciplina in večja odgovornost predvsem tistih, ki dostavljajo blago dnevne porabe. Res je, da imajo tudi dobavitelji svoje težave: avto se pokvari, zmanjka elektrike, šofer gre nenapovedano na bolniško ipd., toda teh dogodkov je iz dneva v dan več, kar potrjuje, da sta disciplina in čut odgovornosti do dela premajhna; tu je še veliko torišče sindikalnega dela.

Čeprav neradi, priznati pa le moramo, da so tu in tam za po-

dajne police. Take in podobne nepravilnosti moramo odpraviti sami, v lastnih vrstah, saj nam tako delo ni niti v čast niti v ponos.

Staro in temeljno pravilo vseh »dobrih« trgovinskih delavcev je zadovoljni kupec. To je naš ponos in zadovoljstvo. Prav te dni sem opazoval, kako so naši prodajalci nezadovoljni (nič bolje ni v nabavno prodajnih oddelkih), ker zaradi pomanjkanja blaga, kljub dobri volji, ne morejo zadovoljiti kupcev. Naj opišem nekaj primerov.

Namestnica poslovodje klasične trgovine v Črnučah mi je rekla, da v trgovini ni več moč zdržati.

»Stranke nas neprestano napadajo zaradi pomanjkanja blaga; da tu pa tam zmanjka kave, še neka-ko razumejo, ne razumejo pa, da ni praškov. Vsak dan poslušamo, da skrivamo olje, kavo in praške. Kupci so tako nezaupljivi, da celo pazijo na tovarnjak s »komisijom« in natančno preštejejo, koliko praška smo dobili. Pri zadnji pošiljki smo dobili 12 zavitkov po 3 kilograme in sprašujem se, kako naj to razdelimo na 1000 strank.

dobi prazen papirnat zaboj. Obenem je opazila snažilko, ki je ravno stresala prašek v vedro in takoj prosila, če lahko tudi ona dobi pralni prašek. Poslovodkinja ji je pojasnila, da je prašek samo za domačo porabo, za čiščenje lokala in da pralnih praškov za prodajo trenutno nimajo. Stranka je odšla, čez dobro uro pa je v trgovini že bila tržna inšpekcija.

Pomanjkanje blaga torej ustvarja dosti čakanja, godrnjanja, prepiranja, zmerjanja, podkupovanja, prekupčevanja, prosjačenja, obremenjevanja telefonov, avtomobilov, cest, mejnih prehodov in s tem močno dviguje stroške državljanov.

Čeprav smo trgovinski delavci dolžni skrbeti za to, da bodo kupčeve potrebe po blagu zadoščene, pa brez tvornega in ustvarjalnega delovanja vseh potrošnikov, proizvajalcev in družbe kot celote boljše preskrbe ne moremo pričakovati. Zato je še kako pomembno, da se v proces za boljšo preskrbo vključimo vsi!

Izlet na Nanos 5. oktobra

V aprilu letos je bil predviden izlet na Nanos. Vsled izrednega poslabšanja vremena in nepričakovanega novo zapadlega snega je vseh 50 prijavljenih udeležencev ostalo doma. KORŠ organizira ponovnitev izleta v nedeljo 5. oktobra.

Do Razdrtega se bomo pripeljali z avtobusom ali z osebnimi avtomobili, proti vrhu bomo skupaj nadaljevali peš.

Izlet je namenjen vsem, saj pot ni zahtevna in zato ni potrebna kondicija kot ob visokogorskih izletih.

Vabimo vse zainteresirane, da se javijo po telefonu (061) 553-084 Avgustu Rejcu, oziroma da se zberejo ob 8. uri zjutraj v Razdrtem.

V primeru slabega vremena bomo izlet preložili na nedeljo, 19. oktobra.

Za KORŠ: Avgust Rejc

november '81

Ponedeljek Monday	Torek Tuesday	Sreda Wednesday	Četrtek Thursday	Petek Friday	Sobota Saturday	Nedelja Sunday	Ponedeljek Monday	Torek Tuesday	Sreda Wednesday	Četrtek Thursday	Petek Friday	Sobota Saturday	Nedelja Sunday
						1	2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29	30						

SOZD Mercator je med prvimi (če ne celo prva) organizacija v državi, ki je že natisnila lasten stenski koledar za leto 1981. Že na letošnjem jesenskem zagrebškem velesejmu smo poslovnim partnerjem podarili 100 primerkov, kar je imelo velik propagandni učinek. Vse organizacije v sozdu so koledarja že prejele. Celotno organizacijo in kreacijo stenskega koledarja je izvedel naš Studio za ekonomsko propagando. Hkrati s koledarjem je natisnjen že tudi rokovnik. Foto Jože Anderlič

Marija Vučko – M-Nanos, TOZD Indus Koper

Obogateni z znanjem

Od 18. do 23. avgusta je potekala v Tacnu pri Ljubljani mladinska poletna politična šola (MPPŠ). Njen cilj je bil idejno politično izobraževanje in usposabljanje mladine, ki bo v naslednjem mandatnem obdobju vodila občinske konference ZSMS. Udeležencev je bilo okrog petsto, med njimi tudi skupine zamejcev.

V dopoldanskem času so potekala dela po interesnih skupinah, v popoldanskem času pa skupna plenarna zasedanja in javne tribune.

Predavali so naši ugledni družbeno-politični delavci: Stane Dolanc o ekonomskih in političnih razmerah v SFRJ, Franc Kimovec-Ziga o družbenih organizacijah in društvih v našem političnem sistemu, Mitja Ribičič o mednarodni politični situaciji in mednarodnih odnosih, Vlado Janežič o sodobnih tendencah v komunističnem in delavskem gibanju, France Popit o aktualnih družbeno-ekonomskih in političnih razmerah v SRS, Milan Kučan o Ustavni spremembah v SFRJ in SRS, Vasil Tupurovski pa o vlogi Zveze socialistične mladine Jugoslavije v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja.

Iz izčrpnih predavanj naših družbeno političnih delavcev in številnih pogovorov z njimi ter iz dela po interesnih skupinah so udeleženci MPPŠ spoznali osnovna področja in izhodišča svojega nadaljnjega dela v organizacijah ZSMS.

V prostem času so bila organizirana športna srečanja in pohod na Šmarno goro. V torek je bil organiziran spoznavni večer, v petek pa družabni večer s plesom. Iz pogovorov z udeleženci posameznih občinskih konferenc je bilo razvidno, da je mladini tak način izobraževanja zelo všeč in da si ga še želijo. Vsi so bili navdušeni nad zelo kakovostnimi predavanji in povedali, da so dosti pridobili. Navdušeni so bili nad lepo urejenim šolskim centrom RSNZ in

okolico; vsi so si lahko ogledali tudi kriminalistični muzej, ki je zaprtega tipa in služi za praktično usposabljanje učencev šolskega centra RSNZ, pravosodnih organov, socialnih delavcev ipd.

Mladinska poletna politična šola se je končala v soboto, 23. avgusta. Udeleženci so se poslovili in odšli na vse strani Slovenije, obogateni z znanjem, ki so si ga pridobili, da nadaljujejo delo po svojih občinskih konferencah in osnovnih organizacijah ZSMS.

Od mladincev iz našega sozda so se mladinske poletne politične šole udeležili Marija Vučko, predstavnica centra za obveščanje in propagando pri OK ZSMS Piran in sekretarka KS OO ZSMS tozda Indus Koper (M-Nanos), Toni Koršič, predsednik KS OO ZSMS SOZD Mercator, predstavnik skupine IPD OK ZSMS Krško ter Robert Klobas, predstavnik OO ZSMS Izola, ki tudi združuje delo v tozdu Indus.